

**PROGRAM
PAŃSTWOWEGO MONITORINGU
ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
na lata 2016 - 2020**

Przedkładam

Małgorzata Janiszewska

Świętokrzyski Wojewódzki Inspektor
Ochrony Środowiska

Zatwierdzam

p.o. Głównego Inspektora
Ochrony Środowiska

mgr inż. Roman Jaworski

Główny Inspektor
Ochrony Środowiska

29. 12. 2015r.

„Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa świętokrzyskiego na lata 2016-2020” stanowi wypełnienie przepisu art. 23 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 686, z późn. zm.).

*Program został opracowany w Wydziale Monitoringu Środowiska
Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska
w Kielcach*

Spis treści

Wstęp	4
1. Definicja, cele i zadania Państwowego Monitoringu Środowiska	5
2. Struktura Państwowego Monitoringu Środowiska	6
3. Badania stanu środowiska	8
3.1. Podsystem monitoringu jakości powietrza	9
3.2. Podsystem monitoringu jakości wód	22
3.2.1. Monitoring wód powierzchniowych – wody śródlądowe	22
3.2.2. Monitoring jakości wód podziemnych	39
3.3. Podsystem monitoringu hałasu	40
3.4. Podsystem monitoringu pól elektromagnetycznych	49
4. Zintegrowane oceny stanu środowiska	57
5. System jakości w PMŚ; laboratoria i sieci pomiarowe	58
5.1. System jakości w monitoringu powietrza	59
5.2. System jakości w monitoringu wód	60
5.3. System jakości w monitoringu hałasu	62
5.4. System jakości w monitoringu pól elektromagnetycznych	62
6. Prezentacja informacji o środowisku	63
7. Uwarunkowania finansowe realizacji wojewódzkiego programu PMŚ	64

Załącznik: płyta CD z elektroniczną wersją wojewódzkiego programu PMŚ na lata 2016-2020

Zawartość załączników do Programu:

Załącznik nr 1.

Tabela 3.1.1.	Wykaz stanowisk działających w świętokrzyskim wojewódzkim systemie oceny jakości powietrza w latach 2016-2020 i stanowisk uzupełniających
Mapa 3.1.1.	Lokalizacje stacji monitoringu jakości powietrza działających w ramach PMŚ w woj. świętokrzyskim w latach 2016-2020
Tabela 3.1.2.a.	Liczba stanowisk działających w 2016 roku w ramach świętokrzyskiego wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza i stanowisk uzupełniających
Tabela 3.1.2.b.	Liczba stanowisk działających w latach 2017-2020 w ramach świętokrzyskiego wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza i stanowisk uzupełniających

Załącznik nr 2.

Tab. 3.2.1.1.	Zestawienie liczby jcwp i ppk planowanych do monitorowania w ramach poszczególnych programów monitoringu w latach 2016-2020
Tab. 3.2.1.2.1	Lista ppk zlokalizowanych na ciekach planowanych do monitorowania w latach 2016-2020
Tab. 3.2.1.2.1.2	Lista ppk zlokalizowanych na zbiornikach zaporowych planowanych do monitorowania w latach 2016-2020
Tab. 3.2.1.3.1	Wykaz programów monitoringu przypisanych poszczególnym rzeczonym jcwp planowanym do monitorowania w latach 2016-2020
Tab. 3.2.1.4.1	Wykaz wskaźników planowanych do monitorowania w poszczególnych rzeczonych jcwp, w latach 2016-2020
Tab. 3.2.1.5.1	Szczegółowy program badań monitoringu wód powierzchniowych w punktach pomiarowo kontrolnych w roku 2016
Tab. 3.2.1.5.2	Szczegółowy program badań monitoringu wód powierzchniowych w punktach pomiarowo kontrolnych w roku 2017
Tab. 3.2.1.5.3	Szczegółowy program badań monitoringu wód powierzchniowych w punktach pomiarowo kontrolnych w roku 2018
Tab. 3.2.1.5.4	Szczegółowy program badań monitoringu wód powierzchniowych w punktach pomiarowo kontrolnych w roku 2019
Tab. 3.2.1.5.5	Szczegółowy program badań monitoringu wód powierzchniowych w punktach pomiarowo kontrolnych w roku 2020

Wstęp

Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ) został utworzony ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 686, z późn. zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Zgodnie z art. 23 ww. ustawy, Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ) realizowany jest na podstawie:

- wieloletnich programów państwowego monitoringu środowiska opracowanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ) i zatwierdzonych przez ministra właściwego do spraw środowiska,
- **wojewódzkich programów monitoringu środowiska opracowanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska i zatwierdzonych przez GIOŚ.**

Podstawą do opracowania „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa świętokrzyskiego na lata 2016-2020” jest Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020” opracowany przez GIOŚ i zatwierdzony przez Ministra Środowiska w dniu 01 października 2015 roku, zawierający opis zadań realizowanych na poziomie centralnym oraz wskazujący zadania, które będą wykonywane na poziomie województwa przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska. Dokument ten przywołuje odpowiednie akty prawne, które stanowią podstawę do realizacji zadań Państwowego Monitoringu Środowiska zarówno na poziomie krajowym jak i wojewódzkim.

Wojewódzki program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020 stanowi uszczegółowienie opisu zadań określonych w odpowiednich aktach prawnych i wyżej wymienionym wieloletnim programie PMŚ.

W ramach 5 letniego wojewódzkiego programu Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020 będą kontynuowane i rozwijane dotychczasowe zadania oraz wdrażane będą nowe zadania, wynikające z konieczności wdrożenia do polskiego systemu monitoringu nowych wymagań unijnych m.in. w monitoringu wód, w szczególności w zakresie wdrażania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/39/UE z dnia 12 sierpnia 2013 r. zmieniającej dyrektywy 2000/60/WE i 2008/105/WE w zakresie substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. UE L 226 z 24.08.2013, str.1). Ważnym zadaniem będzie również wdrożenie wspomagania systemu rocznych ocen jakości powietrza metodami modelowania matematycznego.

Realizowane będą również zadania związane z zapewnieniem wysokiej jakości wyników pomiarów i ocen stanu środowiska, wykonywanych w ramach PMŚ.

Z uwagi na zapowiadane zmiany przepisów prawa w zakresie monitoringu środowiska i potrzebę uwzględnienia obowiązków z nich wynikających w wojewódzkich programach PMŚ, zmiany i uzupełnienia „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa świętokrzyskiego na lata 2016-2020” będą wprowadzane w formie aneksów do niniejszego programu.

1. Definicja, cele i zadania Państwowego Monitoringu Środowiska

Jako podstawowe źródło informacji o środowisku Państwowy Monitoring Środowiska zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą – Poś, stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Gromadzone informacje służą wspomaganie działań na rzecz ochrony środowiska poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymany standardów jakości środowiska lub innych poziomów określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów lub innych wymagań,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych, przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo-skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

W ramach PMŚ wytwarzane i gromadzone są dane dotyczące stanu środowiska, do których przekazywania Rzeczpospolita Polska jest obowiązana na mocy zobowiązań międzynarodowych.

Głównym celem realizacji zadań w ramach wojewódzkiego programu PMŚ jest wytworzenie danych, które będą stanowiły podstawę do sporządzania klasyfikacji i ocen stanu środowiska na obszarze województwa, a przekazywane do krajowych baz danych w GIOŚ posłużą do opracowywania krajowych ocen i raportów o stanie środowiska, a także do wywiązania się Polski z wymagań zawartych w przepisach UE, w szczególności o charakterze ramowym, dotyczących ochrony środowiska, a także do wypełnienia podpisanych i ratyfikowanych przez Polskę umów międzynarodowych.

Ponadto zadania realizowane w ramach wojewódzkiego programu PMŚ zapewnią dane podlegające udostępnianiu w myśl przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.), regulujących sprawę swobodnego dostępu do informacji o środowisku.

Ustawowe cele Państwowego Monitoringu Środowiska będą realizowane poprzez zadania obejmujące wykonywanie badań wskaźników charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska, gromadzenie i analizę wyników badań, ocenę stanu i trendów zmian jakości poszczególnych elementów środowiska w oparciu o ustalone kryteria, identyfikację obszarów przekroczeń standardów jakości środowiska, analizy przyczynowo-skutkowe, opracowywanie zestawień, raportów, komunikatów i ich udostępnianie w formie drukowanej lub zapisu elektronicznego.

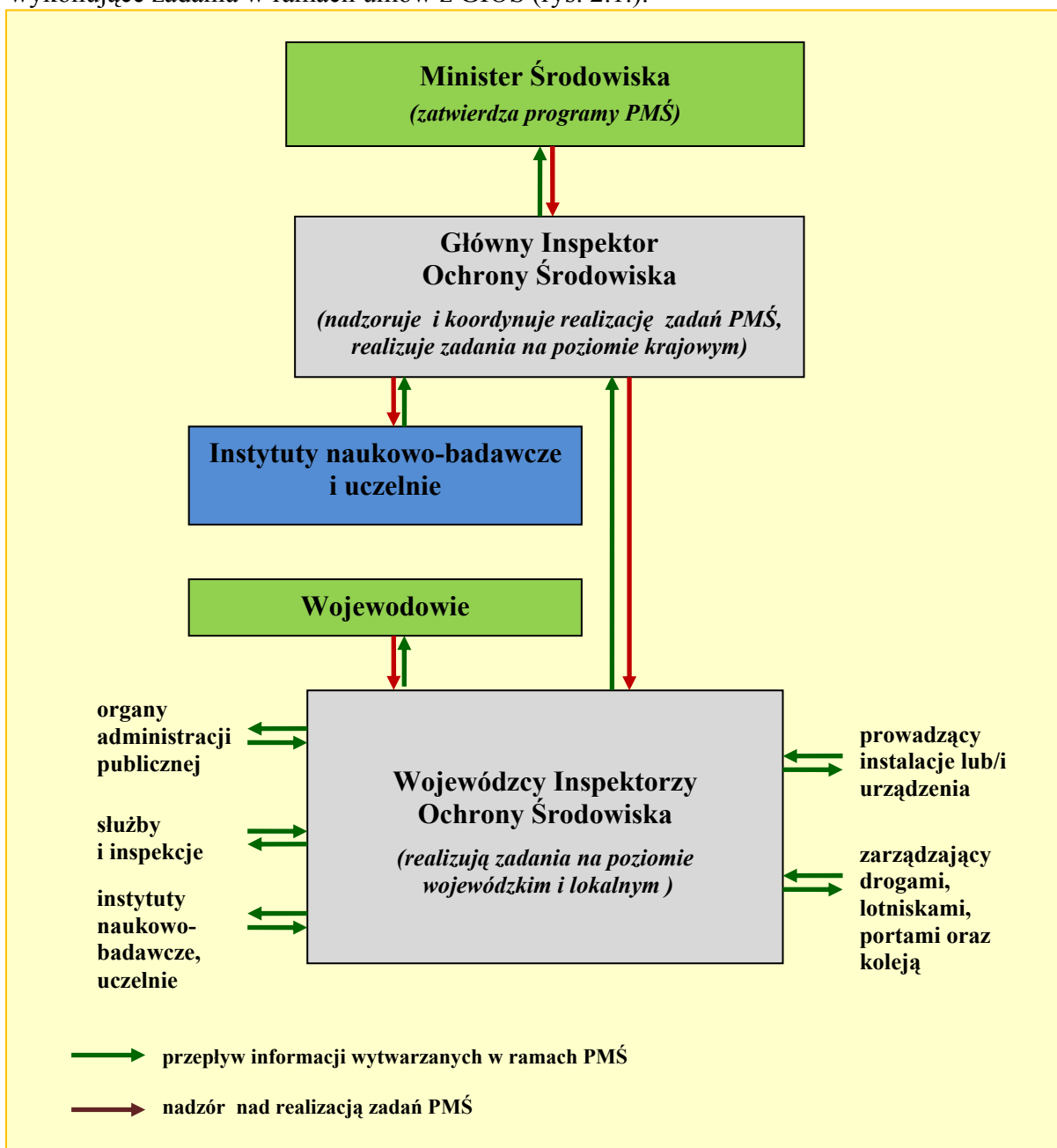
Dla zapewnienia odpowiedniej jakości danych wytwarzanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska będzie kontynuowany proces wdrażania systemów jakości w podsystemach monitoringu, modernizacja infrastruktury analitycznej i pomiarowej, udział w krajowych badaniach porównawczych oraz w szkoleniach, organizowanych przez GIOŚ, w zakresie procedur systemowych i wymagań prawnych.

2. Struktura Państwowego Monitoringu Środowiska

Działalność Państwowego Monitoringu Środowiska z mocy art. 24 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 686, z późn. zm.) koordynują organy Inspekcji Ochrony Środowiska.

Na poziomie województwa zadania Państwowego Monitoringu Środowiska wykonuje wojewódzki inspektor ochrony środowiska jako organ rządowej administracji zespolonej w województwie (art. 3 i art. 5 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska). Na poziomie krajowym zadania PMŚ wykonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska, który jest również koordynatorem działań prowadzonych dla potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska.

W realizacji zadań PMŚ uczestniczą również inne jednostki zobowiązane do tego na mocy prawa np. organy administracji rządowej i samorządowej, służby, zarządzający drogami, lotniskami, koleją, prowadzący instalacje, jak również instytuty naukowo-badawcze wykonujące zadania w ramach umów z GIOŚ (rys. 2.1.).

Rys. 2.1. Organy, służby i inne podmioty w systemie Państwowego Monitoringu Środowiska (źródło: GIOŚ)

Państwowy Monitoring Środowiska jest źródłem informacji o środowisku, uzyskanych w wyniku pomiarów i ocen jego stanu jak i analizą wpływu różnych czynników, w tym presji będących głównie wynikiem działalności człowieka. Zadania PMŚ podobnie jak w latach poprzednich realizowane będą w ramach struktury opartej na modelu DPSIR (driving forces /czynniki sprawcze - pressures/presje - state/stan - impact/oddziaływanie - response/środki przeciwdziałania). Struktura ta pozwala na generowanie kompleksowej, opartej na badaniach, analizach i ocenach informacji o środowisku zarówno dla potrzeb społeczeństwa jak i administracji rządowej, samorządowej oraz instytucji międzynarodowych.

System PMŚ, podobnie jak dotychczas będzie obejmować działania związane z pozyskiwaniem, gromadzeniem, analizowaniem i upowszechnianiem informacji o poziomach substancji i innych wskaźników charakteryzujących stan poszczególnych elementów przyrodniczych.

W ramach krajowego programu PMŚ zadania będą realizowane w odniesieniu do siedmiu podsystemów:

- 1) monitoring jakości powietrza,
- 2) monitoring jakości wód,
- 3) monitoring jakości gleby i ziemi,
- 4) monitoring przyrody,
- 5) monitoring hałasu,
- 6) monitoring pól elektromagnetycznych,
- 7) monitoring promieniowania jonizującego.

Na poziomie województwa programy pomiarowo-badawcze realizowane będą w ramach czterech podsystemów (monitoring jakości powietrza, monitoring jakości wód, monitoring hałasu i monitoring pól elektromagnetycznych).

W oparciu o wytworzone i zgromadzone dane o stanie środowiska wykonywane będą oceny poszczególnych komponentów jak i zintegrowane oceny i prognozy stanu środowiska, analizy przyczynowo-skutkowe wiążące istniejący stan środowiska z czynnikami kształtującymi ten stan i mającymi swoje źródło w społeczno-gospodarczej działalności człowieka. Oceny te będą także uwzględniać ocenę skuteczności podejmowanych działań naprawczych i zapobiegawczych.

Informacje o presjach na środowisko, w tym informacje o źródłach i ładunkach substancji odprowadzanych do środowiska, pozyskiwane będą głównie z systemów administracyjnych i statystyki publicznej. W ramach PMŚ wytwarzane będą jedynie wybrane informacje o presjach, których nie można pozyskać z innych systemów, a które są niezbędne do prawidłowej realizacji zadań obejmujących badania, oceny i prognozy stanu środowiska.

Dla potrzeb PMŚ wykorzystywane będą dane społeczno-gospodarcze gromadzone w systemie statystyki publicznej oraz w innych systemach administracyjnych. Ponadto, w celu prawidłowego funkcjonowania PMŚ konieczny będzie nieodpłatny dostęp do danych wytwarzanych przez służby państwowe zobligowane prawem do ich wytwarzania, w tym do danych meteorologicznych i hydrologicznych.

3. Badania stanu środowiska

Podstawową rolą systemu Państwowego Monitoringu Środowiska w systemie zarządzania środowiskiem i zintegrowanego rozwiązywania problemów środowiskowych jest pozyskiwanie, gromadzenie, analizowanie i upowszechnianie informacji o poziomach substancji i innych wskaźników charakteryzujących stan poszczególnych elementów przyrodniczych. Szczególne znaczenie - w tym kontekście - mają oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska, uwzględniające wpływ elementów presji.

Celem działań prowadzonych w ramach PMŚ jest zapewnienie odpowiednim organom informacji niezbędnych do zarządzania środowiskiem, zgodnie z ich kompetencjami, oraz wywiązywania się z obowiązków sprawozdawczych zarówno krajowych jak i międzynarodowych. Bardzo ważnym celem tych działań jest również zapewnienie społeczeństwu możliwości dostępu do pełnej i zrozumiałej informacji o stanie środowiska.

W latach 2016-2020 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach będzie realizował badania stanu środowiska w ramach czterech podsystemów:

1. podsystemu monitoringu jakości powietrza,
2. podsystemu monitoringu jakości wód,
3. podsystemu monitoringu hałasu,
4. podsystemu monitoringu pól elektromagnetycznych.

W poszczególnych podsystemach monitoringu określono cele realizacji zadań, podstawy prawne, programy pomiarowo-badawcze, w tym: zakres i częstotliwość planowanych badań i pomiarów własnych, a także wykonywanych przez inne jednostki na potrzeby PMŚ oraz sposób gromadzenia, przekazywania, udostępniania i upowszechniania informacji o środowisku.

Wyniki wykonywanych w latach 2016-2020 badań monitoringowych będą podstawą do opracowania przez WIOŚ rocznych ocen stanu środowiska w województwie świętokrzyskim, a przekazywane do krajowych baz danych w GIOŚ, także - do realizacji zobowiązań sprawozdawczych Polski wobec Komisji Europejskiej.

System PMŚ będzie zasilany danymi o presjach wytwarzanymi w ramach innych systemów lub obowiązków wykonywanych z mocy prawa przez inne organy administracji lub podmioty gospodarcze, jak i danymi wytwarzanymi przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Istotnym źródłem danych o emisjach będzie system statystyki publicznej, oraz, w przypadku wód, prowadzony przez krajowy i regionalne zarządy gospodarki wodnej kataster wodny. W wyjątkowych przypadkach, i tylko dla celów prawidłowej realizacji badań stanu środowiska, informacje o presjach będą wytwarzane w ramach PMŚ przez Inspekcję Ochrony Środowiska.

Kluczowym zadaniem w ramach wojewódzkiego Programu PMŚ na lata 2016-2020 będzie zapewnienie bieżącego funkcjonowania i dalszy rozwój tematycznych baz danych w ramach Systemu Informatycznego EKOINFONET (SI EKOINFONET).

Dane dotyczące jakości poszczególnych komponentów środowiska, wytwarzane w ramach PMŚ, będą gromadzone, przechowywane, przetwarzane i upowszechniane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 września 2015 r. w sprawie systemu informatycznego Inspekcji Ochrony Środowiska „Ekoinfonet” (Dz. U. z 2015 r. poz. 1584).

3.1. Podsystem monitoringu jakości powietrza

Celem funkcjonowania podsystemu monitoringu jakości powietrza, zgodnie z art. 26 ustawy – Poś, jest uzyskiwanie informacji i danych dotyczących poziomów substancji w otaczającym powietrzu oraz wyników analiz i ocen w zakresie przestrzegania norm jakości powietrza.

W ramach podsystemu realizowane będą pomiary, pozyskiwane i analizowane dane o poziomach substancji w otaczającym powietrzu, a także wykonywane będą analizy laboratoryjne w zakresie chemizmu opadów atmosferycznych i depozycji zanieczyszczeń do podłoża umożliwiające dodatkowo śledzenie zmian w zakresie zakwaszenia i eutrofizacji środowiska na skutek depozycji zanieczyszczeń do podłoża.

Dane pozyskane w ramach podsystemu stanowić będą podstawę do zarządzania jakością powietrza w województwie świętokrzyskim m.in. poprzez programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych, do formułowania i kontroli realizacji strategii ochrony powietrza na poziomie województwa.

Dodatkowo, w ramach obowiązków sprawozdawczych, uzyskane dane będą przekazywane do GIOŚ z dalszym przeznaczeniem ich do ogólnopolskiej sprawozdawczości dla Komisji Europejskiej, Europejskiej Agencji Środowiska i dla organów konwencji międzynarodowych.

Zakres monitoringu powietrza jak również odrębnie uregulowany zakres informacji, które należy udostępniać za pomocą sieci teleinformatycznych oraz przekazywać z poziomu województwa na poziom krajowy określony jest w przepisach, które stanowią:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232, z późn. zm.) – art. 26 oraz art. 85-95;
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1032);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 1034);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (Dz. U. z 2010 r., Nr 227, poz. 1485);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie sposobu obliczania wskaźników średniego narażenia oraz sposobu oceny dotrzymania pułapu stężenia ekspozycji (Dz. U. z 2012 r., poz. 1029);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2012 r. w sprawie krajowego celu redukcji narażenia (Dz. U. z 2012 r., poz. 1030);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity - Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.).

W ramach podsystemu monitoringu jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, w latach 2016-2020 będą realizowane:

- a) zadania związane z badaniem i oceną stanu zanieczyszczenia powietrza zgodnie z ustawą – Prawo ochrony środowiska transponującą wymagania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 roku w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str. 1) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE

z dnia 15 grudnia 2004 roku w sprawie arsenu, kadmu, niklu, rtęci i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz. Urz. UE L 23 z 26.01.2005, str. 3), które obejmują:

- badanie i ocenę jakości powietrza w strefach;
  - pięcioletnią ocenę jakości powietrza na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu wykonywania rocznych ocen jakości powietrza;
  - monitoring tła miejskiego pod kątem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych;
  - pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM_{2,5} dla potrzeb monitorowania procesu osiągania krajowego celu redukcji narażenia;
- b) program badawczy dotyczący zjawisk globalnych i kontynentalnych realizowany na poziomie krajowym przez GIOŚ w ramach zobowiązań wynikających z podpisanych przez Polskę konwencji ekologicznych:
- monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń do podłoża;
- c) zadanie związane z pozyskiwaniem informacji o źródłach i ładunkach substancji odprowadzanych do powietrza dla potrzeb realizacji ocen i prognoz w ramach monitoringu jakości powietrza.

Zadania te będą kontynuacją dotychczasowych programów pomiarowych. Ponadto, ze względu na konieczność przystosowania systemu pomiarów i ocen jakości powietrza do dynamicznie zmieniających się przepisów prawodawstwa unijnego, w tym wymogów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy, a także decyzji wykonawczej Komisji 2011/850/WE ustanawiającej zasady stosowania dyrektyw 2004/107/WE i 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do systemu wzajemnej wymiany informacji oraz sprawozdań dotyczących jakości otaczającego powietrza, kontynuowane będą prace nad rozwojem bazy danych monitoringu jakości powietrza JPOAT_{2,0}. W bazie tej docelowo gromadzone będą wszystkie dane związane z pomiarami i ocenami stanu zanieczyszczenia powietrza wytwarzane w ramach z PMS, tak, by umożliwić GIOŚ w pełni wywiązać się z obowiązków sprawozdawczych wynikających z ww. decyzji oraz wytycznych Komisji Europejskiej do tej decyzji (Guidance on the Commission Implementing Decision laying down rules for Directives 2004/107/EC and 2008/50/EC of the European Parliament and of the Council as regards the reciprocal exchange of information and reporting on ambient air - Decision 2011/850/EU).

Zadanie: Badanie i ocena jakości powietrza w strefach

Obowiązek wykonywania pomiarów i oceny jakości powietrza w ramach PMS wynika z art. 89-94 ustawy - Poś transponującej do prawa polskiego wymagania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 roku w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 roku w sprawie arsenu, kadmu, niklu, rtęci i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu.

Celem realizacji zadania jest uzyskanie dla wszystkich stref w kraju informacji o poziomach substancji w powietrzu w odniesieniu do standardów jakości powietrza i innych kryteriów oceny jakości powietrza, identyfikacja obszarów wymagających poprawy jakości powietrza – tzw. obszarów przekroczeń, a następnie monitorowanie, poprzez prowadzenie pomiarów i ocen jakości powietrza, efektywności działań podejmowanych w ramach planów i programów ochrony powietrza na jakość powietrza na obszarach przekroczeń.

Zgodnie z założeniami przyjętymi do Programu, do oceny jakości powietrza w województwie wykorzystywane będą wyniki badań realizowanych w oparciu o pomiary wykonywane w stałych punktach pomiarowych prowadzonych przez: WIOŚ, zakłady przemysłowe, instytuty naukowo-badawcze lub uczelnie, a także w oparciu o inne dopuszczalne przepisami techniki monitoringowe.

Każdy z podmiotów uczestniczących w systemie pomiarów jakości powietrza został włączony do Programu po uprzednio dokonanych z nim uzgodnieniach.

Świętokrzyski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – odpowiedzialny za pomiary i ocenę poziomu substancji w powietrzu – w latach 2016-2020 będzie kontynuował monitoring stężeń substancji: pyłu PM10 i PM2,5, SO₂, NO₂, NO, NO_x, O₃, benzenu, CO, oraz Pb, As, Cd, Ni i benzo(a)pirenu w pyłe PM10, stosując pomiary i inne techniki monitoringowe określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1032).

Program pomiarów jakości powietrza realizowany przez WIOŚ w latach 2016-2020 jest zgodny z przepisami prawa polskiego, a program na lata 2016-2019 w odniesieniu do wymogów dotyczących liczby wymaganych stałych stanowisk pomiarowych jest zgodny z wynikami oceny pięcioletniej wykonanej przez WIOŚ w 2014 roku.

W tabeli 3.1.1. zestawiono wykaz stanowisk działających w wojewódzkim systemie oceny jakości powietrza w latach 2016-2020 i stanowisk uzupełniających.

Jak wynika z zestawienia w tabeli 3.1.1 pomiary będą wykonywane w sposób ciągły (pomiar automatyczny) na 5 stacjach w województwie oraz w sposób systematyczny (pomiar manualny) na 6 stacjach.

Począwszy od 2016 roku pomiary pyłu zawieszonego PM2,5 dla potrzeb obliczania wskaźnika średniego narażenia prowadzone będą na nowo utworzonym do tego celu stanowisku tła miejskiego w Kielcach przy ul. Warszawskiej (kod stacji: SkKielWarsza). W latach 2010-2015 takie stanowisko pyłu PM2,5 funkcjonowało na stacji w Kielcach przy ul. Jagiellońskiej (kod stacji: SkKielJagiel), jednak zdecydowano się na zmianę lokalizacji po 5-letniej serii pomiarów, ze względu na szczególne wykorzystanie danych na poziomie krajowym. Nowe stanowisko PM2,5 charakteryzuje się większą reprezentatywnością dla tego typu stanowisk pomiarowych w Polsce.

Na stacji w Kielcach przy ul. Jagiellońskiej (kod stacji: SkKielJagiel) kontynuowane będą natomiast pozostałe pomiary, w tym również pełny zakres WWA (BaP, BaA, BbF, BjF, BkF, IP, DBahA) oraz pomiary BTX (benzen, toluen, o-ksylen, m,p-ksylen, etylobenzen).

W latach 2016-2020 w strefie świętokrzyskiej badania ozonu prowadzone będą na dwóch stanowiskach: w Połańcu (pod kątem ochrony zdrowia) oraz w Nowinach (pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin).

W świetle RMŚ w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu, w strefie tej powinny funkcjonować 3 stanowiska pomiarów ozonu, jeżeli pomiary stanowiłyby jedyne źródło informacji. Liczbę stanowisk ozonu można natomiast zmniejszyć o połowę w danej strefie, jeśli do ocen dodatkowo zastosuje się metody modelowania matematycznego.

WIOŚ planuje wykorzystywać do ocen wyniki modelowania ozonu zapewniane przez GIOŚ. Ponadto w ocenach uwzględniane będą wyniki pomiarów ozonu ze stref sąsiednich. Takie podejście jest uzasadnione, gdyż w ocenie WIOŚ, stanowiska ozonu na stacji w Parzniewicach (strefa łódzka) oraz w Złotym Potoku (strefa śląska) charakteryzują się dużą reprezentatywnością obszarową, obejmującą znaczną część strefy świętokrzyskiej. Dlatego liczba zaplanowanych stanowisk ozonowych jest nieco niższa, niż w wymienionym rozporządzeniu, ale spełnia kryteria zgodności z prawem.

Tabela 3.1.1. Wykaz stanowisk działających w świętokrzyskim wojewódzkim systemie oceny jakości powietrza w latach 2016-2020 i stanowisk uzupełniających

Lp.	Kod krajowy stacji	Wskaźnik	Czas uśredniania	Nazwa strefy	Kod strefy	Nazwa stacji	Typ stanowiska	Typ obszaru	Typ pomiaru	Typ oceny stanowiska	Właściciel stanowiska	Współrzędne geograficzne		Data uruchomienia	Stanowisko w WPMŚ				
												Szerokość geogr.	Długość geogr.		2016	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	SkBuskRokosz	benzo(a)piren w PM10	24-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Busko-Zdrój, ul. Rokosza	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.453653	20.715442	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
2	SkBuskRokosz	pył zawieszony PM10	24-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Busko-Zdrój, ul. Rokosza	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.453653	20.715442	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
3	SkBuskRokosz	pył zawieszony PM2.5	24-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Busko-Zdrój, ul. Rokosza	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.453653	20.715442	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
4	SkKielJagiel	arsen w PM10	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
5	SkKielJagiel	benzen	1-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2014-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
6	SkKielJagiel	benzo(a)antracen w PM10	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
7	SkKielJagiel	benzo(a)piren w PM10	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
8	SkKielJagiel	benzo(b)fluoranten w PM10	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
9	SkKielJagiel	benzo(j)fluoranten w PM10	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
10	SkKielJagiel	benzo(k)fluoranten w PM10	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
11	SkKielJagiel	dibenzo(a,h)antracen w PM10	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
12	SkKielJagiel	dwutlenek azotu	1-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
13	SkKielJagiel	dwutlenek siarki	1-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
14	SkKielJagiel	etylobenzen	1-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2014-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
15	SkKielJagiel	indeno(1,2,3-cd)piren w PM10	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
16	SkKielJagiel	kadm w PM10	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
17	SkKielJagiel	m,p-ksylen	1-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2014-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
18	SkKielJagiel	nikiel w PM10	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
19	SkKielJagiel	o-ksylen	1-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2014-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
20	SkKielJagiel	ołów w PM10	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
21	SkKielJagiel	ozon	1-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
22	SkKielJagiel	pył zawieszony PM10	1-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
23	SkKielJagiel	pył zawieszony PM10	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
24	SkKielJagiel	pył zawieszony PM2.5	1-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
25	SkKielJagiel	pył zawieszony PM2.5	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
26	SkKielJagiel	tlenek azotu	1-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
27	SkKielJagiel	tlenek węgla	1-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
28	SkKielJagiel	tlenki azotu	1-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
29	SkKielJagiel	toluen	1-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Jagiellońska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.872549	20.604998	2014-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
30	SkKielKusoci	benzo(a)piren w PM10	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Kusocińskiego	tło	podmiejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.854218	20.602583	2008-08-11 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
31	SkKielKusoci	pył zawieszony PM10	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Kusocińskiego	tło	podmiejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.854218	20.602583	2008-08-11 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
32	SkKielWarsza	pył zawieszony PM2.5	24-godzinny	miasto Kielce	PL2601	Kielce, ul. Warszawska	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	50.894374	20.657988	2016-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
33	SkMalo11List	dwutlenek azotu	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Małogoszcz, ul. 11 Listopada	tło	miejski	automatyczny	intensywny	Zakład przemysłowy	50.808305	20.271141	2013-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
34	SkMalo11List	dwutlenek siarki	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Małogoszcz, ul. 11 Listopada	tło	miejski	automatyczny	intensywny	Zakład przemysłowy	50.808305	20.271141	2013-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
35	SkMalo11List	pył zawieszony PM10	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Małogoszcz, ul. 11 Listopada	tło	miejski	automatyczny	intensywny	Zakład przemysłowy	50.808305	20.271141	2013-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
36	SkMalo11List	pył zawieszony PM2.5	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Małogoszcz, ul. 11 Listopada	tło	miejski	automatyczny	wskaźnikowy	Zakład przemysłowy	50.808305	20.271141	2013-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
37	SkMalo11List	tlenek azotu	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Małogoszcz, ul. 11 Listopada	tło	miejski	automatyczny	intensywny	Zakład przemysłowy	50.808305	20.271141	2013-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
38	SkMalo11List	tlenki azotu	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Małogoszcz, ul. 11 Listopada	tło	miejski	automatyczny	intensywny	Zakład przemysłowy	50.808305	20.271141	2013-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
39	SkNowiParkow	dwutlenek azotu	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Nowiny, ul. Parkowa	tło	podmiejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.823108	20.533506	2010-03-22 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
40	SkNowiParkow	dwutlenek siarki	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Nowiny, ul. Parkowa	tło	podmiejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.823108	20.533506	2010-03-22 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
41	SkNowiParkow	ozon	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Nowiny, ul. Parkowa	tło	podmiejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.823108	20.533506	2014-03-25 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
42	SkNowiParkow	pył zawieszony PM10	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Nowiny, ul. Parkowa	tło	podmiejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.823108	20.533506	2010-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
43	SkNowiParkow	tlenek azotu	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Nowiny, ul. Parkowa	tło	podmiejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.823108	20.533506	2010-03-22 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
44	SkNowiParkow	tlenki azotu	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Nowiny, ul. Parkowa	tło	podmiejski	automatyczny	intensywny	WIOŚ	50.823108	20.533506	2010-03-22 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
45	SkOzarOsWzgo	pył zawieszony PM10	24-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Ożarów, Os. Wzgórze 52	tło	miejski	manualny	intensywny	Zakład przemysłowy	50.887339	21.661003	2012-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
46	SkPolaRuszcz	dwutlenek azotu	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Połaniec, ul. Ruszczajska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	Zakład przemysłowy	50.429014	21.277367	2012-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
47	SkPolaRuszcz	dwutlenek siarki	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Połaniec, ul. Ruszczajska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	Zakład przemysłowy	50.429014	21.277367	2012-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
48	SkPolaRuszcz	ozon	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Połaniec, ul. Ruszczajska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	Zakład przemysłowy	50.429014	21.277367	2012-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
49	SkPolaRuszcz	pył zawieszony PM10	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Połaniec, ul. Ruszczajska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	Zakład przemysłowy	50.429014	21.277367	2012-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
50	SkPolaRuszcz	pył zawieszony PM2.5	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Połaniec, ul. Ruszczajska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	Zakład przemysłowy	50.429014	21.277367	2012-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
51	SkPolaRuszcz	tlenek azotu	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Połaniec, ul. Ruszczajska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	Zakład przemysłowy	50.429014	21.277367	2012-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
52	SkPolaRuszcz	tlenek węgla	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Połaniec, ul. Ruszczajska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	Zakład przemysłowy	50.429014	21.277367	2012-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
53	SkPolaRuszcz	tlenki azotu	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Połaniec, ul. Ruszczajska	tło	miejski	automatyczny	intensywny	Zakład przemysłowy	50.429014	21.277367	2012-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
54	SkStaraZlota	arsen w PM10	24-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Starachowice, ul. Złota	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	51.050611	21.084175	2016-01-01 00:00	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie
55	SkStaraZlota	benzo(a)piren w PM10	24-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Starachowice, ul. Złota	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	51.050611	21.084175	2012-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
56	SkStaraZlota	kadm w PM10	24-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Starachowice, ul. Złota	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	51.050611	21.084175	2016-01-01 00:00	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie
57	SkStaraZlota	nikiel w PM10	24-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Starachowice, ul. Złota	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	51.050611	21.084175	2016-01-01 00:00	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie
58	SkStaraZlota	ołów w PM10	24-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Starachowice, ul. Złota	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	51.050611	21.084175	2016-01-01 00:00	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie
59	SkStaraZlota	pył zawieszony PM10	24-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Starachowice, ul. Złota	tło	miejski	manualny	intensywny	WIOŚ	51.050611	21.084175	2012-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
60	SkStaraZlota	pył zawieszony PM2.5	24-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602														

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
62	SkSwietKrzyz	dwutlenek siarki	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Stacja ZMŚP UJK w Kielcach	tło	pozamiejski	automatyczny	intensywny	Instytut naukowo-badawczy / Uczelnia	50.86225	21.053006	2003-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
63	SkSwietKrzyz	tlenek azotu	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Stacja ZMŚP UJK w Kielcach	tło	pozamiejski	automatyczny	intensywny	Instytut naukowo-badawczy / Uczelnia	50.86225	21.053006	2003-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
64	SkSwietKrzyz	tlenki azotu	1-godzinny	strefa świętokrzyska	PL2602	Stacja ZMŚP UJK w Kielcach	tło	pozamiejski	automatyczny	intensywny	Instytut naukowo-badawczy / Uczelnia	50.86225	21.053006	2003-01-01 00:00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak

Objaśnienia: **Pogrubioną zieloną czcionką** zaznaczono stanowisko pomiarowe pyłu PM2,5, z którego wyniki posłużą do obliczenia wskaźnika średniego narażenia

Łącznie na 10 stacjach w województwie (jedna stacja jest zarówno automatyczna jak i manualna), w ramach państwowego monitoringu środowiska funkcjonować będzie 64 stanowisk pomiarowych w 2016 roku i 60 stanowisk w latach 2017-2020. Różnica dla 2016 roku wynika z planowanych pomiarów metali (As, Cd, Ni, Pb) na stacji w Starachowicach, jedynie przez okres jednego roku, co będzie wystarczające dla potrzeb oceny pięcioletniej.

W tabelach 3.1.2.a i 3.1.2.b przedstawiono liczbę stanowisk działających w ramach wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza i stanowisk uzupełniających, odpowiednio w 2016 roku i w latach 2017-2020.

Tabela 3.1.2.a. Liczba stanowisk działających w 2016 roku w ramach świętokrzyskiego wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza i stanowisk uzupełniających

Wskaźnik	Typ pomiaru	Liczba stanowisk według właściciela			
		WIOŚ	Inst. nauk-bad.	Zakł. przemysł.	Razem
Zanieczyszczenia podstawowe					
As(PM10)	manualny	2			2
BaP(PM10)	manualny	4			4
C ₆ H ₆	automatyczny	1			1
CO	automatyczny	1		1	2
Cd(PM10)	manualny	2			2
NO	automatyczny	2	1	2	5
NO ₂	automatyczny	2	1	2	5
NO _x	automatyczny	2	1	2	5
Ni(PM10)	manualny	2			2
O ₃	automatyczny	2		1	3
PM10	automatyczny	2		2	4
PM10	manualny	4		1	5
PM2,5	automatyczny	1		2	3
PM2,5	manualny	4			4
Pb(PM10)	manualny	2			2
SO ₂	automatyczny	2	1	2	5
Zanieczyszczenia pozostałe					
toluen	automatyczny	1			1
o-ksylen	automatyczny	1			1
m,p-ksylen	automatyczny	1			1
etylobenzen	automatyczny	1			1
BaA(PM10)	manualny	1			1
BbF(PM10)	manualny	1			1
BjF(PM10)	manualny	1			1
BkF(PM10)	manualny	1			1
DBaH(A)(PM10)	manualny	1			1
IP(PM10)	manualny	1			1
Podsumowanie całkowite		45	4	15	64

Tabela 3.1.2.b. Liczba stanowisk działających w latach 2017-2020 w ramach świętokrzyskiego wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza i stanowisk uzupełniających

Wskaźnik	Typ pomiaru	Liczba stanowisk według właściciela			
		WIOŚ	Inst. nauk-bad.	Zakł. przemysł.	Razem
Zanieczyszczenia podstawowe					
As(PM10)	manualny	1			1
BaP(PM10)	manualny	4			4
C ₆ H ₆	automatyczny	1			1
CO	automatyczny	1		1	2
Cd(PM10)	manualny	1			1
NO	automatyczny	2	1	2	5
NO ₂	automatyczny	2	1	2	5
NO _x	automatyczny	2	1	2	5
Ni(PM10)	manualny	1			1
O ₃	automatyczny	2		1	3
PM10	automatyczny	2		2	4
PM10	manualny	4		1	5
PM2,5	automatyczny	1		2	3
PM2,5	manualny	4			4
Pb(PM10)	manualny	1			1
SO ₂	automatyczny	2	1	2	5
Zanieczyszczenia pozostałe					
toluen	automatyczny	1			1
o-ksylen	automatyczny	1			1
m,p-ksylen	automatyczny	1			1
etylobenzen	automatyczny	1			1
BaA(PM10)	manualny	1			1
BbF(PM10)	manualny	1			1
BjF(PM10)	manualny	1			1
BkF(PM10)	manualny	1			1
DBaA(PM10)	manualny	1			1
IP(PM10)	manualny	1			1
Podsumowanie całkowite		41	4	15	60

Po transpozycji do prawodawstwa polskiego dyrektywy Komisji Europejskiej z dnia 28 sierpnia 2015 r., zmieniającej niektóre załączniki do dyrektyw 2004/107/WE i 2008/50/WE ustanawiającej przepisy dotyczące metod referencyjnych, walidacji danych i lokalizacji stanowisk pomiarowych do oceny jakości powietrza, system pomiarów i ocen jakości powietrza, w miarę dostępności środków finansowych, WIOŚ dostosuje system pomiarów jakości powietrza do wymagań zawartych w tym dokumencie.

Wszystkie pomiary jednostkowe ze stacji objętych wojewódzkim programem monitoringu powietrza gromadzone będą w bazie danych o jakości powietrza WIOŚ (CAS). System CAS aktualizowany będzie również na bieżąco w miarę dostępności informacji w zakresie meta danych, czyli szczegółowych informacji o sieciach, stacjach i stanowiskach pomiarowych.

W bazie będą automatycznie gromadzone wyniki pomiarów ze stacji automatycznych oraz na bieżąco wyniki pomiarów ze stacji manualnych, bezpośrednio po ich wytworzeniu.

Taki sam system zasilania bazy będzie obowiązywał jednostki wskazane przez WIOŚ w wojewódzkim programie monitoringu środowiska jako właściciele niektórych stacji/stanowisk pomiarowych. Jednostki te, w uzgodnieniu z WIOŚ, bez zbędnej zwłoki będą przekazywały na serwer WIOŚ wyniki pomiarów, które bezpośrednio w sposób automatyczny zasilą system CAS lub zostaną do niego wprowadzone w sposób manualny z poziomu WIOŚ.

Przekazywanie wyników badań z wojewódzkiego CAS do bazy JPOAT2,0, funkcjonującej w ramach Si EKOINFONET i administrowanej przez GIOŚ, odbywać się będzie w trybie ciągłym lub rocznym, zgodnie z terminami określonymi w rozporządzeniu MŚ w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza.

Ponadto WIOŚ będzie przekazywał w trybie dobowym informacje o przekroczeniach poziomów informowania i alarmowych poziomów substancji w powietrzu do GIOŚ, Zarządu Województwa oraz do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

Do analiz ryzyka wystąpienia przekroczeń poziomu informowania i poziomu alarmowego ozonu, w okresie od 1 kwietnia do 30 września, WIOŚ planuje wykorzystywać krajowe prognozy krótkoterminowe zanieczyszczenia powietrza ozonem, opracowywane przez GIOŚ.

Dodatkowo, od lutego do listopada każdego roku pomiarowego, WIOŚ będzie opracowywał informację o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu, które przekazywane będą do GIOŚ, Zarządu Województwa oraz do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w terminie do 20. dnia danego miesiąca.

Na podstawie danych pomiarowych, zgodnie z art. 89 ustawy – Poś, ŚWIOŚ wykona w latach 2016, 2017, 2018, 2019 i 2020 roczne oceny jakości powietrza wraz z klasyfikacją stref, odpowiednio za lata 2015, 2016, 2017, 2018 i 2019. Oceny będą wykonywane pod kątem zanieczyszczenia powietrza: SO₂, NO₂, NO_x, O₃, PM₁₀, PM_{2,5}, C₆H₆ i CO oraz Pb, As, Cd, Ni i BaP w pyłe PM₁₀, w obowiązującym układzie stref.

Dla potrzeb rocznych ocen jakości powietrza dla obszaru województwa wykorzystywane będą również wyniki modelowania rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym w zakresie ozonu (kontynuacja) oraz: pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}, SO₂, NO₂ i benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ (systematycznie wdrażane), wykonywanego na poziomie krajowym w ramach wspomagania rocznych ocen jakości powietrza metodami modelowania zgodnie z wymaganiami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy.

Oceny sporządzone zostaną poprzez odniesienie wyników pomiarów do obowiązujących wartości kryterialnych określonych RMŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu. Termin dokonania ocen to 30 kwietnia danego roku dla oceny obejmującej rok poprzedni. Wyniki ocen oraz klasyfikacji stref Świętokrzyski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska przekaże do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska oraz do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego.

Wyniki badań i rocznych ocen jakości powietrza wykorzystane będą przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego do opracowania lub aktualizacji programów ochrony powietrza w strefach wskazanych do ich wykonania oraz do monitorowania skuteczności wcześniej opracowanych programów. Wyniki ocen rocznych za 2015, 2016, 2017, 2018 i 2019 rok wykonanych przez WIOŚ posłużą również GIOŚ do wykonania zbiorczych ocen jakości powietrza w Polsce i będą stanowić podstawę do kształtowania polityki w zakresie ochrony powietrza w kraju.

Raport z oceny rocznej jakości powietrza oraz wyniki badań jakości powietrza posłużą także do wypełnienia obowiązków sprawozdawczych wynikających z prawa wspólnotowego, tj. decyzji Komisji Europejskiej 2011/850/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. ustanawiającej zasady

stosowania dyrektyw 2004/107/WE i 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do systemu wzajemnej wymiany informacji oraz sprawozdań dotyczących jakości otaczającego powietrza (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2011, str. 86-106) oraz wytycznych Komisji Europejskiej do tej decyzji.

Zadanie: Pięcioletnia ocena jakości powietrza na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu wykonywania rocznych ocen jakości powietrza

Obowiązek wykonywania weryfikacji systemu oceny jakości powietrza w strefach wynika z art. 88 ustawy - Poś transponującej do prawa polskiego wymagania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 roku w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 roku w sprawie arsenu, kadmu, niklu, rtęci i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu.

Celem realizacji zadania jest ustalenie odpowiedniego sposobu prowadzenia pomiarów dla potrzeb dokonywania ocen jakości powietrza.

W 2019 roku ŚWIOŚ dokona weryfikacji systemu pomiarów i ocen jakości powietrza w strefach za lata 2014-2018 na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu wykonywania ocen prowadzonych corocznie dla SO₂, NO₂, NO_x, O₃, PM₁₀, PM_{2,5}, benzenu, CO oraz Pb, As, Cd, Ni i B(a)P w PM₁₀ i odpowiednio, na podstawie wyników tej oceny, zmodyfikuje wojewódzki system pomiarów i ocen jakości powietrza.

Wyniki pięcioletniej oceny jakości powietrza w strefach Świętokrzyski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prześle do GIOŚ. Posłużą one do wykonania zbiorczego raportu z oceny pięcioletniej i do planowania rozwoju systemów pomiarowych w kontekście zmieniających się wymagań międzynarodowych, rozwoju technik pomiarowych i analitycznych. Posłużą one również GIOŚ do wypełnienia obowiązków sprawozdawczych wynikających z prawa wspólnotowego, tj. decyzji Komisji Europejskiej 2011/850/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. ustanawiającej zasady stosowania dyrektyw 2004/107/WE i 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do systemu wzajemnej wymiany informacji oraz sprawozdań dotyczących jakości otaczającego powietrza oraz wytycznych Komisji Europejskiej do tej decyzji.

Zadanie: Monitoring tła miejskiego pod kątem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych

Obowiązek pomiarów składu pyłu pod kątem zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) wynika z art. 4 ust. 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, niklu, rtęci i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu.

Celem zadania jest określenie udziału benzo(a)pirenu w WWA zawartych w pyłe PM₁₀.

W latach 2016-2020 WIOŚ będzie kontynuował na jednej stacji monitoringu tła miejskiego w województwie (w Kielcach przy ul. Jagiellońskiej; kod stacji: SkKielJagiel), obok pomiarów pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu w PM₁₀, pomiary innych WWA: benzo(a)antracenu, benzo(b)fluorantenu, benzo(j)fluorantenu, benzo(k)fluorantenu, indeno(1,2,3-cd)pirenu i dibenzo(a,h)antracenu w pyłe PM₁₀. Szczegóły dotyczące stanowisk pomiarowych poszczególnych WWA na tej stacji zawarte są w tabeli 3.1.1 (pozycje: 6-11, 15).

Dane z monitoringu tła miejskiego pod kątem WWA będą gromadzone w wojewódzkiej bazie danych (CAS) oraz w bazie danych monitoringu jakości powietrza JPOAT2,0, działającej w ramach SI EKOINFONET i będą zasilać system oceny jakości powietrza.

Ponadto, wyniki badań z lat 2015-2019 w tym zakresie posłużą GIOŚ do sporządzenia krajowych rocznych ocen zanieczyszczenia powietrza wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi w Polsce oraz będą raportowane do europejskiej bazy danych (AIRBASE+)¹.

Zadanie: Pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM_{2,5} dla potrzeb monitorowania procesu osiągnięcia krajowego celu redukcji narażenia

Obowiązek prowadzenia pomiarów pyłu PM_{2,5} dla potrzeb wyznaczenia wskaźnika średniego narażenia² wynika z art. 15 ust. 3 oraz załącznika XIV sekcja A dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy, transponowanej do prawa polskiego ustawą z dnia 13 kwietnia 2012 roku o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., poz. 460).

Celem zadania jest monitorowanie narażenia ludzi na pył drobny poprzez monitorowanie procesu osiągnięcia krajowego celu redukcji narażenia i pułapu stężenia ekspozycji³ na pył PM_{2,5}.

W latach 2016-2020 w województwie świętokrzyskim pomiary te będą prowadzone przez WIOŚ w Kielcach na stacji tła miejskiego przy ul. Warszawskiej (kod stacji: SkKielWarsza). Szczegóły dotyczące stanowiska pomiarowego pyłu PM_{2,5} na tej stacji zawarte są w tabeli 3.1.1 (pozycja 32).

W oparciu o uzyskane wyniki pomiarów GIOŚ będzie obliczał i udostępniał na stronie internetowej wartości wskaźników średniego narażenia dla wszystkich aglomeracji i miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tys. oraz wartości krajowego wskaźnika średniego narażenia na pył PM_{2,5} (KWSN), w terminie do 31 października każdego roku.

Dane ze stacji tła miejskiego będą gromadzone w wojewódzkiej bazie danych (CAS) oraz w bazie danych monitoringu jakości powietrza JPOAT2,0, działającej w ramach SI EKOINFONET i będą zasilać system oceny jakości powietrza. Ponadto, zgodnie z wymogami dotyczącymi raportowania będą przekazywane do europejskiej bazy danych (AIRBASE+).

Mapa 3.1.1 ilustruje lokalizację stacji monitoringu jakości powietrza działających w ramach PMŚ w woj. świętokrzyskim na potrzeby systemu ocen jakości powietrza w latach 2016-2020.

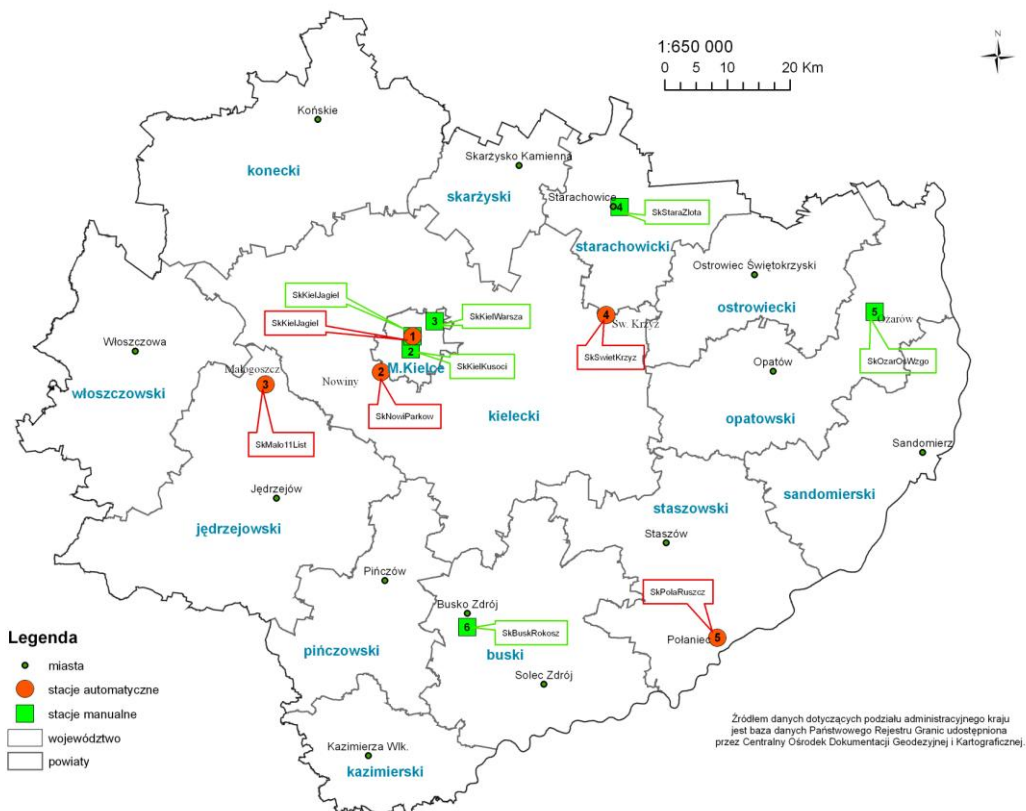
---

¹ AIRBASE+ - europejska bazy danych o jakości powietrza będąca częścią Centralnego Repozytorium Danych Europejskiej Agencji Środowiska

² Wskaźnik Średniego Narażenia (AEI – Average Exposure Indicator) oznacza średni poziom substancji w powietrzu określony na podstawie pomiarów przeprowadzonych w obszarach tła miejskiego na całym terytorium państwa członkowskiego, odzwierciedlający narażenie ludności na działanie zanieczyszczeń.

³ Pułap stężenia ekspozycji jest to poziom substancji w powietrzu wyznaczony na podstawie wartości krajowego wskaźnika średniego narażenia w celu ograniczenia szkodliwego wpływu danej substancji na zdrowie ludzi, który ma być osiągnięty do 2015 roku; jest on standardem jakości powietrza.

Mapa 3.1.1. Lokalizacje stacji monitoringu jakości powietrza działających w ramach PMŚ w woj. świętokrzyskim w latach 2016-2020

Zadanie: Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń do podłoża

Celem realizacji zadania jest dostarczenie danych o ładunkach substancji zakwaszających, biogenów oraz metali ciężkich deponowanych do podłoża wraz z opadem atmosferycznym. Dane te umożliwiają śledzenie trendów i tym samym ocenę skuteczności programów redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza. Ponadto, mogą być wykorzystywane do bilansowania związków eutrofizujących w ramach ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z rolnictwa.

Wyniki monitoringu chemizmu opadów atmosferycznych będą wykorzystywane do analizy wpływu redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza wynikających m.in. z wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 roku w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz. Urz. UE L 334 z 17.12.2010, str.17-119) oraz z projektu nowej dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie redukcji krajowych poziomów emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń powietrza, na depozycję zanieczyszczeń do podłoża. Ponadto, wyniki badań chemizmu opadów atmosferycznych będą wykorzystywane w gospodarowaniu wodami.

Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych w latach 2016-2020 stanowić będzie kontynuację programu pomiarowego w sieci krajowej, do której należy jeden punkt z terenu województwa świętokrzyskiego należący do stacji synoptycznej IMGW-PIB w Sandomierzu.

Opad atmosferyczny zbierany będzie przez IMGW-PIB w sposób ciągły. Równoległe z poborem próbek opadu prowadzone będą pomiary i obserwacje wysokości i rodzaju opadu, kierunków i prędkości wiatru oraz temperatury powietrza.

Próby opadu z punktu pomiarowo-kontrolnego w Sandomierzu dostarczane będą do Laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach, które wykona co miesiąc analizy chemiczne obejmujące stężenia anionów: SO_4^{2-} , NO_x^- , Cl^- , kationów: NH_4^+ , Na^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+} , K^+ a także metali ciężkich (Zn, Cu, Pb, Ni, Cd, Cr), azotu ogólnego i fosforu ogólnego, odczynu pH oraz przewodności elektrolitycznej w opadach atmosferycznych. Wyniki comiesięcznych analiz przekazywane będą do IMGW-PIB Oddziału we Wrocławiu.

Szacowanie miesięcznych i rocznych depozycji oraz ocenę w powiązaniu z wrażliwością receptorów (gleb, ekosystemów glebowo-leśnych, wód powierzchniowych) będzie wykonywał wrocławski oddział IMGW-PIB, sprawujący merytoryczny nadzór nad realizacją programu.

Zestawienia wyników pomiarów stężeń oraz wyników obliczeń depozycji w formie tabel i map, w tym prezentację wyników badań w systemie GIS dla województwa świętokrzyskiego przygotowuje IMGW-PIB O/Wrocław. Wyniki badań chemizmu opadów atmosferycznych docelowo będą gromadzone w bazie danych monitoringu jakości powietrza JPOAT2,0, działającej w ramach SI EKOINFONET.

WIOŚ będzie wykorzystywał te informacje do sporządzania raportów o stanie środowiska oraz do udostępniania informacji o środowisku wszystkim zainteresowanym.

Zadanie: Pozyskiwanie informacji o źródłach i ładunkach substancji odprowadzanych do powietrza dla potrzeb realizacji zadań w ramach monitoringu jakości powietrza

Zadanie obejmuje gromadzenie zarówno przez WIOŚ jak i GIOŚ danych o źródłach i wielkościach emisji zanieczyszczeń objętych systemem oceny jakości powietrza dla potrzeb sporządzania ocen jakości powietrza oraz przygotowywania prognoz długo- i krótkoterminowych zanieczyszczenia powietrza na poziomie krajowym.

Zakłada się, iż w latach 2016-2020 na poziomie krajowym, na zlecenie GIOŚ, będą wykonywane inwentaryzacje emisji zanieczyszczeń do powietrza. WIOŚ w Kielcach weźmie udział w weryfikowaniu i uzupełnianiu przedmiotowych inwentaryzacji między innymi w oparciu o dane gromadzone w ramach działalności kontrolnej dla obszaru województwa świętokrzyskiego.

Docelowo zakłada się, iż zadanie związane z prowadzeniem bazy danych o emisjach zanieczyszczeń do powietrza dla potrzeb modelowania jakości powietrza będzie realizowane przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami umiejscowiony w Instytucji Ochrony Środowiska – PIB.

Udostępnianie i upowszechnianie danych i informacji o jakości powietrza atmosferycznego:

Udostępnianie i upowszechnianie wyników badań i ocen jakości powietrza następować będzie poprzez ich prezentację za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych oraz poprzez dostępność do opracowań tekstowych i baz danych WIOŚ.

Obowiązującą formą udostępniania informacji wynikowej jest strona podmiotowa WIOŚ w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) oraz strona internetowa WIOŚ.

Zakres udostępnianych informacji, w szczególności poprzez zamieszczanie w elektronicznych bazach danych dostępnych za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych, określają następujące przepisy:

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity - Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (Dz. U. z 2010 r., Nr 227, poz. 1485);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 września 2015 r. w sprawie systemu informatycznego Inspekcji Ochrony Środowiska „Ekoinfonet” (Dz. U. z 2015 r. poz. 1584).

Minimalny zakres udostępnianych informacji dotyczących jakości powietrza reguluje cytowane wyżej RMSŚ w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku, które stanowi, że udostępnianie za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych obejmuje:

- 1) wykaz stref sporządzony w maksymalnie pięcioletnich odstępach czasu, uzyskany w wyniku odrębnie dla każdej substancji przeprowadzonej klasyfikacji (dot. wykazów sporządzanych na podstawie art. 88 ustawy Poś.);
- 2) wykaz stref sporządzany w jednorocznych odstępach czasu, uzyskany w wyniku klasyfikacji prowadzonej odrębnie dla każdej substancji (dot. wykazów sporządzanych na podstawie art. 89 ustawy Poś.);
- 3) wyniki pomiarów poziomu substancji w powietrzu: w aglomeracjach powyżej 250 tys. mieszkańców (nie dotyczy woj. świętokrzyskiego), w strefach w których poziom substancji w powietrzu jest wyższy od górnego progu oszacowania, a nie przekracza poziomu dopuszczalnego oraz w strefach, w których poziom substancji przekracza poziom dopuszczalny.

Wstępna ocena jakości powietrza dokonana w 2019 roku pod kątem substancji: SO₂, NO₂, NO_x, O₃, PM₁₀, PM_{2,5}, C₆H₆ i CO oraz Pb, As, Cd, Ni i BaP w pyłe PM₁₀ podlegać będzie udostępnieniu za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych w terminie jednego miesiąca od jej opracowania (aktualizacja raz w miesiącu zgodnie z §5 ust. 1 RMSŚ w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku).

Oceny roczne sporządzone w latach 2016-2020, podlegać będą udostępnieniu za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych w terminie jednego miesiąca od ich opracowania (aktualizacja raz w miesiącu zgodnie z §5 ust. 1 RMSŚ w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku).

Częstotliwość aktualizacji udostępniania wyników pomiarów dokonywanych w latach 2016-2020 na stanowiskach działających w ramach wojewódzkiego systemu, udostępniane będą w bazie danych zgodnie z terminami określonymi w załączniku nr 2 do RMSŚ w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (terminy dotyczą: doby, godziny, miesiąca oraz 31 marca kolejnego roku w zależności od substancji i czasu uśredniania wyników).

Informacje zamieszczane w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) na stronie podmiotowej WIOŚ wynikają z ustawy o dostępie do informacji publicznej z dnia 6 września 2001 r. (tekst jednolity - Dz. U. z 2014 r., poz. 782 z późn. zm.) i rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz. U. Nr 10, poz. 68).

Inną formą upowszechniania informacji będą komunikaty WIOŚ, zamieszczane na stronie www.kielce.pios.gov.pl lub przekazywane społeczeństwu poprzez środki masowego przekazu, informujące o jakości powietrza, wydawane okresowo, w sytuacjach uzasadnionych występowaniem ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń powietrza na danym obszarze.

3.2. Podsystem monitoringu jakości wód

Celem funkcjonowania podsystemu monitoringu jakości wód, zgodnie z art. 26 ustawy – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232, z późn. zm.), jest uzyskiwanie informacji i danych dotyczących jakości wód śródlądowych powierzchniowych i podziemnych oraz wód morskich.

3.2.1. Monitoring wód powierzchniowych – wody śródlądowe

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z art. 155a ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469 z późn. zm.) zwanej dalej ustawą – Prawo wodne, przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych należą do kompetencji wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym ochrony przed eutrofizacją powodowaną wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa oraz ochrony przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego. Monitoring oraz działania planowane i realizowane są zgodnie z sześcioletnim cyklem gospodarowania wodami, wynikającym z przepisów prawa krajowego, transponujących wymagania dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1-73, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdział 15, tom 5, str. 275-346) zwanej Ramową Dyrektywą Wodną. W trakcie trwania opisywanego Programu obowiązywał będzie trzeci cykl gospodarowania wodami (2016-2021).

Zakres i sposób badań oraz kryteria oceny stanu wód określają rozporządzenia do ustawy – Prawo wodne:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 258, poz. 1550);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 listopada 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1558);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1482);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. z 2011 r., Nr 258, poz. 1549);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. z 2002 r., Nr 204, poz. 1728);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. z 2002 r. Nr 241, poz. 2093).

W ramach podsystemu monitoringu jakości wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w latach 2016-2020 będą realizowane następujące zadania:

- badania i ocena stanu rzek, w tym zbiorników zaporowych,

- badania i ocena jakości osadów dennych w rzekach,
- obserwacje elementów hydromorfologicznych dla potrzeb oceny stanu ekologicznego wód powierzchniowych,
- wdrażanie wymagań dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/39/UE z dnia 12 sierpnia 2013 r. zmieniającej dyrektywy 2000/60/WE i 2008/105/WE w zakresie substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej.

Program monitoringu realizowany będzie łącznie w 56 jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP), w tym w 54 - rzecznych i w 2 - na zbiornikach zaporowych, w ramach: monitoringu diagnostycznego, operacyjnego, monitoringu wód na obszarach chronionych oraz monitoringu badawczego.

Projektowanie sieci monitoringu wód powierzchniowych na lata 2016-2021 rozpoczęto od szczegółowej analizy wszystkich JCWP spośród 213 obszarów wyodrębnionych całościowo lub fragmentarycznie w granicach województwa świętokrzyskiego, które leży w lewostronnej części obszaru dorzecza Wisły, w obrębie dwóch regionów wodnych: Górnej i Środkowej Wisły.

W celu prawidłowego wyboru JCWP do monitoringu, przeprowadzona została analiza obszarów z uwzględnieniem zróżnicowania JCWP pod względem typologii abiotycznej, w zakresie rodzajów presji i źródeł zanieczyszczeń, lokalizacji obszarów chronionych oraz wszystkich pozyskanych informacji, charakteryzujących obszar badań (wydziały Inspekcji WIOŚ, RZGW, baza z zakładami PRTR itd.). Przekazane przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW) wyniki analizy jakościowej JCWP województwa świętokrzyskiego za 2013 rok, opracowane w odniesieniu do presji antropogenicznych stanowiły bazę wyjściową do weryfikacji stopnia ich zagrożenia.

Punkty pomiarowo-kontrolne monitoringu wód zlokalizowane zostały w oparciu o wykazy wód, zaktualizowane charakterystyki JCWP, a także wykazy wielkości emisji, o których mowa w art. 113 ustawy - Prawo wodne, przekazane przez KZGW oraz danych WIOŚ o emisjach do wód.

Przy wyborze lokalizacji punktów kierowano się następującymi zasadami:

- punkty diagnostyczne lokalizowano z dala od źródeł zanieczyszczeń, w miejscach reprezentatywnych dla całości JCWP i jej zlewni, poniżej ostatniego dopływu, możliwie w pobliżu zamknięcia JCWP, w miejscach łatwo dostępnych do przeprowadzenia badań,
- punkty monitoringu operacyjnego lokalizowano w punktach reprezentatywnych dla całości presji, której poddana jest badana JCWP, możliwie w pobliżu zamknięcia JCWP, w miejscach łatwo dostępnych do przeprowadzenia badań,
- dla monitorowania obszarów chronionych wybierano 1 punkt kontrolny, przy czym starano się jednemu punktowi przypisać jak najwięcej programów,
- punkty ustawiano przede wszystkim wewnątrz obszaru chronionego, sporadycznie usytuowano je bezpośrednio poniżej obszaru chronionego gdy nie występowały różnice w presji pomiędzy obszarem ocenianym a punktem,
- punkty monitoringu obszarów chronionych są usytuowane w tych samych miejscach co punkty reprezentatywne (za wyjątkiem punktu z zakresem MOPI),
- monitoring obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, prowadzony będzie na obszarach wodozależnych (Natura 2000), w każdej JCWP objętej badaniami wyznaczono jeden punkt reprezentatywny,
- punkt monitorowania JCWP przeznaczonej do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia został zlokalizowany powyżej ujęć wody i nie jest to punkt reprezentatywny do oceny JCWP,
- monitoring obszarów chronionych z uwagi na występowanie JCWP na obszarach wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych prowadzony będzie w wyznaczonych punktach diagnostycznych lub operacyjnych (nie wyznaczano punktów dodatkowych).

Sieć pomiarową monitorowanych jednolitych części wód powierzchniowych tworzy 58 punktów pomiarowych (w tym 55 ppk na rzekach i 3 ppk na zbiornikach zaporowych). Do oceny JCWP zostaną wykorzystane wyniki badań z 56 reprezentatywnych ppk. Dwa ppk niereprezentatywne to: 1 ppk badany w ramach monitoringu wód na obszarach chronionych pod kątem spełnienia wymagań dla wód powierzchniowych, wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (MOPI) i 1 ppk monitorowany w ramach monitoringu badawczego (MB) na zbiorniku zaporowym, który nie jest oddzielną JCWP.

Monitoring diagnostyczny zaplanowano w 32 punktach pomiarowych z częstotliwością jeden raz w sześcioletnim cyklu planów gospodarowania wodami z podziałem na 3 lata: w roku 2016 – 11 ppk, w 2017 – 12 ppk, w 2018 – 9 ppk. Program monitoringu operacyjnego będzie realizowany w 55 ppk dwa razy w sześcioletnim cyklu wodnym. W poszczególnych punktach pomiarowych realizowane będą programy badawcze ustalone w zależności od przeznaczenia lub zagrożenia danej JCWP.

Monitoring obszarów chronionych będzie prowadzony w JCWP znajdujących się na obszarach:

- zagrożonych eutrofizacją ze źródeł komunalnych (33 ppk),
- przeznaczonych do wykorzystania rekreacyjnego, w tym kąpieliskowego (1 ppk),
- wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (1 ppk),
- położonych na obszarach sieci Natura 2000 i innych obszarach chronionych, których stan jest zależny od jakości wód powierzchniowych (23 ppk).

W ramach poszczególnych rodzajów monitoringu w województwie świętokrzyskim prowadzone będą badania wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i chemicznych wykonywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach. Dodatkowo tutaj Inspektorat podczas poboru prób biologicznych będzie prowadził obserwacje elementów hydrologicznych i morfologicznych. Wyniki tych obserwacji będą zapisywane w protokołach terenowych.

Zmiany programu monitoringu w zakresie monitoringu badawczego nie będą wymagały aneksowania wojewódzkiego programu monitoringu środowiska, natomiast informacje o tych zmianach oraz wyniki pomiarów Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach będzie przekazywał do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Zadanie: Badania i ocena stanu rzek, w tym zbiorników zaporowych

Głównym celem zadania jest uzyskanie danych o stanie ekologicznym (lub potencjale ekologicznym) i stanie chemicznym JCWP rzek i zbiorników zaporowych na terenie województwa świętokrzyskiego, niezbędnych do gospodarowania wodami w dorzeczu Wisły, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi.

W latach 2016-2020 przeprowadzony zostanie monitoring realizowany w ramach trzeciego cyklu gospodarowania wodami trwającego od 2016 do 2021 roku.

Program monitoringu rzek, w tym zbiorników zaporowych województwa świętokrzyskiego określający prowadzenie badań, lokalizację punktów pomiarowych i realizowany zakres analiz ustalony został zgodnie z założeniami „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020” oraz z obowiązującymi przepisami prawa, z uwzględnieniem wykazów JCWP oraz obszarów chronionych sporządzonych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, a także wytycznych Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

W województwie świętokrzyskim w latach 2016-2020 prowadzone będą badania jakości wód w rzekach i zbiornikach zaporowych wg programu obejmującego: monitoring diagnostyczny, monitoring operacyjny, monitoring wód na obszarach chronionych (w zakresie monitoringu diagnostycznego i/lub operacyjnego) oraz monitoring badawczy.

W okresie objętym niniejszym Programem przebadane zostaną, w ramach przynajmniej jednego cyklu rocznego, wszystkie reprezentatywne punkty monitorowania stanu lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych objęte monitoringiem diagnostycznym lub operacyjnym (dwukrotnie w cyklu wodnym) oraz wszystkie punkty monitorowania obszarów chronionych (w tym punkty zlokalizowane w jednolitych częściach wód na obszarach ochrony siedlisk i gatunków).

W pozostałych JCWP na obszarach chronionych realizowane będą badania w ramach monitoringu operacyjnego, w zakresie specyficznym dla danego obszaru, w tym monitoring pod kątem zagrożenia eutrofizacją ze źródeł komunalnych, przeznaczenia wód do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych a także pod kątem wykorzystywania wód powierzchniowych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Punkty pomiarowo-kontrolne reprezentatywne oraz monitoringu obszarów chronionych, zlokalizowane w jednolitych częściach wód powierzchniowych, w których jest lub było zlokalizowane źródło zanieczyszczeń o potencjalnej możliwości zrzutu substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, w szczególności substancji priorytetowych, lub dla których w ubiegłych latach odnotowano przekroczenia dopuszczalnych norm objęte będą badaniami w zakresie tych substancji corocznie w ramach monitoringu operacyjnego.

Jeżeli wyniki uzyskane w pierwszym pełnym rocznym cyklu monitorowania wykażą, że stężenie tej substancji nie przekracza dopuszczalnych wartości granicznych, można zmniejszyć częstotliwość monitorowania do minimum 4 pomiarów w ciągu roku (minimum co 3 miesiące). Natomiast jeśli wszystkie wyniki uzyskane dla danej JCWP w poprzednim roku wykażą, że dana substancja nie występuje lub nie zostały podjęte działania zmierzające do poprawy stanu wód, można odstąpić od prowadzenia monitorowania takiej substancji.

Programem monitoringu badawczego został objęty jeden punkt pomiarowo-kontrolny, zlokalizowany na zbiorniku zaporowym, niebędącym oddzielną JCWP w celu zebrania informacji o jakości wód.

Zakres i częstotliwość badań będą zgodne z zapisami rozporządzenia MŚ z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 258, poz. 1550) wraz ze zmianami wprowadzonymi przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 listopada 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1558) i będą zależały od rodzaju programu monitoringu przypisanego do danego punktu pomiarowo-kontrolnego oraz od kategorii wód.

W ramach programu monitoringu diagnostycznego zakres pomiarowy realizowany przez WIOŚ będzie obejmował 3 różne elementy biologiczne w zależności od rodzaju JCWP (w rzekach: fitoplankton lub fitobentos, makrofity i makrobezkręgowce bentosowe, w zbiornikach zaporowych: fitoplankton, fitobentos i makrobezkręgowce bentosowe) i wskaźniki fizykochemiczne (wskaźniki charakteryzujące stan fizyczny, w tym warunki termiczne, wskaźniki charakteryzujące warunki tlenowe i zasolenie, odczyn pH, substancje biogenne) oraz wskaźniki charakteryzujące występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, w szczególności substancje priorytetowe.

W ramach programu operacyjnego zakres pomiarowy będzie obejmował jeden wybrany element biologiczny (fitoplankton lub fitobentos) dla punktów pomiarowo-kontrolnych, monitorujących jednolite części wód rzecznych oraz dwa wybrane elementy biologiczne (fitoplankton i fitobentos) dla punktów pomiarowo-kontrolnych, monitorujących silnie

zmienione jednolite części wód będące zbiornikami zaporowymi oraz w obydwu kategoriach wód badane będą wskaźniki fizykochemiczne, a także niektóre substancje chemiczne (w tym priorytetowe) jeżeli w JCWP występowały/występują źródła uwolnienia tych substancji lub w przypadku których w ubiegłych latach stwierdzono przekroczenia norm tych substancji.

Zestawienie liczby JCWP i punktów pomiarowo-kontrolnych (ppk) planowanych do monitorowania w ramach poszczególnych programów monitoringu w latach 2016-2020 zamieszczono w tabeli 3.2.1.1., natomiast w tabelach 3.2.1.2.1. oraz 3.2.1.2.2. zestawiono listę ppk zlokalizowanych odpowiednio na rzekach i zbiornikach zaporowych. W tabeli 3.2.1.3.1. zestawiono wykaz programów monitoringu przypisanych poszczególnym JCWP planowanym do monitorowania w latach 2016 – 2020, a w tabeli 3.2.1.4.1. - wykaz wskaźników planowanych do monitorowania w latach 2016 – 2020 w poszczególnych JCWP.

Szczegółowy program badań monitoringu wód powierzchniowych w punktach pomiarowo-kontrolnych z podziałem na poszczególne lata: 2016, 2017, 2018 2019, 2020 zawierają tabele nr: 3.2.1.5.1, 3.2.1.5.2., 3.2.1.5.3., 3.2.1.5.4. oraz 3.2.1.5.5.

Tabele z wykazem punktów pomiarowych i szczegółowych programów badawczych zostały zapisane na płycie CD, dołączonej do niniejszego programu.

Ocena stanu jednolitych części wód wykonywana będzie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach corocznie, w układzie zlewniowym, na podstawie wyników badań monitoringu, prowadzonego w roku poprzednim, w zakresie wynikającym ze zrealizowanego w danym roku programu badawczego (ocena stanu ekologicznego, względnie, w przypadku sztucznych i silnie zmienionych jednolitych części wód, potencjału ekologicznego i/lub ocena stanu chemicznego), z uwzględnieniem zasady dziedziczenia klasyfikacji wskaźników, umożliwiającej wykonanie oceny w oparciu o najnowsze dostępne wyniki badań. Wyniki klasyfikacji elementów biologicznych podlegają dziedziczeniu przez sześć lat, z wyjątkiem wskaźników wykorzystywanych w ramach monitoringu operacyjnego do oceny stopnia oddziaływania presji, których wyniki klasyfikacji można dziedziczyć jedynie przez okres trzech lat.

Ocena stanu jednolitych części wód wykonywana będzie w oparciu o standardy zapisane w rozporządzeniach MŚ do ustawy - Prawo wodne, w szczególności w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1482) oraz opracowane przez GIOŚ metodyki i wytyczne. Główny Inspektor Ochrony Środowiska będzie dokonywał weryfikacji i scalenia wyników oceny dla obszarów dorzeczy.

W roku 2016 sporządzone zostanie przez GIOŚ zbiorcze zestawienie oceny stanu ekologicznego (lub potencjału ekologicznego) oraz stanu chemicznego jednolitych części wód rzecznych objętych monitoringiem w latach 2010 – 2015. Ocena ta będzie opracowana w oparciu o analizę wyników pomiarów przeprowadzonych w latach 2010 – 2015 i posłuży określeniu stopnia spełnienia celów środowiskowych do końca roku 2015 przez jednolite części wód.

W roku 2019 zostanie sporządzone przez GIOŚ zbiorcze zestawienie oceny stanu ekologicznego (lub potencjału ekologicznego) oraz stanu chemicznego jednolitych części wód rzecznych objętych monitoringiem w latach 2013-2018. Dane z monitoringu w latach 2019-2020 posłużą do planowanej na rok 2022 aktualizacji zestawienia zbiorczego. Dodatkowo, zgodnie z kalendarzem wynikającym z odpowiednich przepisów i dyrektyw, wykonywane będą oceny jednolitych części wód, w których zlokalizowane zostały punkty pomiarowo-kontrolne monitoringu obszarów chronionych.

Na potrzeby regionu, wojewódzki inspektor ochrony środowiska będzie prezentował wyniki ww. ocen zestawione również w układzie granic administracyjnych województwa (w JCWP i w punktach pomiarowo-kontrolnych).

Dane z monitoringu rzek i zbiorników zaporowych będą wprowadzone i przechowywane w opracowanej w ramach SI EKOIFONET bazy JWODA po wdrożeniu jej wersji operacyjnej. System będzie przechowywał zarówno wyniki wykonanych pomiarów, informacje o warunkach występujących podczas pobierania próbek, warunkach utrwalania próbek, zastosowanych technik i metod badawczych, a także wyniki klasyfikacji i oceny jednolitych części wód rzecznych (w tym zbiorników zaporowych). W kolejnych latach, po zweryfikowaniu poprawności wdrożonej wersji operacyjnej, przewiduje się dalsze rozwijanie bazy JWODA, w szczególności opracowanie modułów do rejestrowania badań elementów biologicznych w jednolitych częściach wód rzecznych i obliczania dla nich indeksów.

Wyniki prowadzonych badań monitoringowych wód powierzchniowych, gromadzonych w bazie danych JWODA przekazywane będą do GIOŚ niezwłocznie po wykonaniu oznaczeń pobranych próbek, najpóźniej do dnia 31 marca po zakończeniu roku kalendarzowego, w którym wykonane były badania. Natomiast oceny stanu wód w województwie (w ppk oraz w JCWP) - jeden raz w roku, najpóźniej do dnia 30 kwietnia dla ppk i 30 czerwca dla JCWP po zakończeniu roku kalendarzowego, w którym wykonane były badania.

Rok 2016

W roku 2016 badania jakości wód powierzchniowych województwa świętokrzyskiego prowadzone będą w 25 punktach pomiarowo - kontrolnych zlokalizowanych w 24 jednolitych częściach wód rzecznych wg programu obejmującego monitoring diagnostyczny, operacyjny i monitoring obszarów chronionych.

Programem monitoringu diagnostycznego objęte zostaną JCWP w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych, wyznaczonych w sposób umożliwiający spójny i kompleksowy przegląd stanu wód w obszarze dorzecza z uwzględnieniem zróżnicowania jednolitych części wód pod względem typologii abiotycznej.

Programem monitoringu operacyjnego objęte zostaną JCWP, zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, w zakresie elementów biologicznych i fizykochemicznych oraz elementów chemicznych w tych JCWP, w których zlokalizowano źródło zanieczyszczeń o potencjalnej możliwości zrzutu substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego lub stwierdzono występowanie tych substancji w ilości przekraczającej dopuszczalne stężenie.

Programem monitoringu obszarów chronionych objęte zostaną jednolite części wód znajdujące się na obszarach Natura 2000 (w zakresie monitoringu diagnostycznego), oraz w JCWP zagrożonych eutrofizacją ze źródeł komunalnych i wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (w zakresie monitoringu operacyjnego).

W roku 2016 wykonana zostanie ocena stanu jednolitych części wód rzecznych (w tym zbiorników zaporowych) za rok 2015, z uwzględnieniem zasady dziedziczenia. Ponadto zostanie wykonane zbiorcze zestawienie oceny stanu/potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego JCWP (w tym zbiorników zaporowych) objętych monitoringiem w latach 2010-2015. Ocena ta zostanie opracowana w oparciu o analizę wyników pomiarowych przeprowadzonych w latach 2010-2015.

Rok 2017

W roku 2017 badania jakości wód powierzchniowych prowadzone będą w 31 punktach pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych w 30 jednolitych częściach rzecznych wg programu obejmującego monitoring diagnostyczny, operacyjny i monitoring obszarów chronionych.

Programem monitoringu diagnostycznego objęte zostaną JCWP w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych, w celu kompleksowej oceny stanu wód. Monitoring

operacyjny prowadzony będzie w JCWP, zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Programem monitoringu obszarów chronionych objęte zostaną jednolite części wód znajdujące się na obszarach Natura 2000, zagrożone eutrofizacją ze źródeł komunalnych i wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Wykonana zostanie aktualizacja oceny stanu jednolitych części rzecznych (w tym zbiorników zaporowych) na podstawie badań wykonanych w 2016 roku, z uwzględnieniem zasady dziedziczenia.

Rok 2018

W roku 2018 badania jakości wód powierzchniowych, w tym zbiorników zaporowych, prowadzone będą w 29 punktach pomiarowo-kontrolnych na rzekach i w 3 – na zbiornikach zaporowych, łącznie - w 32 ppk. Przebadanych zostanie 28 JCWP rzecznych i 2 – zbiorników zaporowych. Badania jakości wód prowadzone będą zgodnie z programem obejmującym monitoring diagnostyczny, operacyjny, badawczy i monitoring obszarów chronionych, w tym w 2 ppk zakres badań obejmował będzie tylko ichtiofaunę i substancje priorytetowe w biocie. Monitoring badawczy prowadzony będzie na zbiorniku zaporowym Wióry w zakresie elementów fizykochemicznych w celu uzyskaniu informacji o jakości wód w zbiorniku, który nie został wyznaczony jako oddzielna JCWP.

W roku 2018 wykonana zostanie aktualizacja oceny stanu jednolitych części wód rzecznych (w tym zbiorników zaporowych) na podstawie badań wykonanych w roku 2017, zgodnie z zasadą dziedziczenia.

Rok 2019

W roku 2019 badania jakości rzek prowadzone będą w 24 ppk zlokalizowanych w 23 jednolitych częściach rzecznych wg programu obejmującego monitoring operacyjny i monitoring obszarów chronionych. Dodatkowo w 1 ppk badania prowadzone będą tylko w zakresie ichtiofauny.

Wykonana zostanie również aktualizacja oceny stanu jednolitych części wód rzecznych (w tym zbiorników zaporowych) na podstawie badań wykonanych w 2018 roku z uwzględnieniem zasady dziedziczenia.

Rok 2020

W roku 2020 badania prowadzone będą w 31 ppk zlokalizowanych w 30 jednolitych częściach wód na terenie woj. świętokrzyskiego. Badania jakości rzek prowadzone będą wg programu operacyjnego i monitoringu obszarów chronionych.

Wykonana zostanie aktualizacja oceny stanu jednolitych części wód rzecznych (w tym zbiorników zaporowych) na podstawie badań wykonanych w 2019 roku, zgodnie z zasadą dziedziczenia.

Zadanie: Badania elementów hydromorfologicznych dla potrzeb oceny stanu ekologicznego wód powierzchniowych

Monitoring elementów hydromorfologicznych jest jednym z elementów oceny stanu ekologicznego i potencjału ekologicznego wód powierzchniowych. W celu zdobycia informacji dot. warunków hydrologicznych i morfologicznych wspierających ocenę stanu jednolitych części wód, wojewódzki inspektorat ochrony środowiska będzie prowadził obserwacje elementów hydrologicznych i morfologicznych podczas poboru prób biologicznych. Wyniki obserwacji, zapisywane w protokołach terenowych, będą wykorzystywane do weryfikacji oceny stanu ekologicznego w przypadkach, gdy ocena elementów biologicznych i fizykochemicznych wskazuje na bardzo dobry stan ekologiczny oraz do weryfikacji oceny potencjału ekologicznego.

Zadanie: Badania i ocena jakości osadów dennych w rzekach

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach nie będzie prowadził badań związanych z realizacją tego zadania, będzie jednakże wykorzystywał wyniki prac realizowanych w jego ramach przez GIOŚ.

Zadanie: Wdrażanie wymagań dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/39/U z dnia 12 sierpnia 2013 r. zmieniającej dyrektywy 2000/60/WE i 2008/105/WE w zakresie substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/39/UE z dnia 12 sierpnia 2013 r. już w swojej preambule wskazuje, iż „zanieczyszczenie chemiczne wód powierzchniowych stanowi zagrożenie dla środowiska wodnego, które może spowodować ostrą i chroniczną toksyczność dla organizmów wodnych, akumulację substancji zanieczyszczających w ekosystemie oraz utratę siedlisk i różnorodności biologicznej, jak również zagrożenie dla zdrowia ludzkiego.”

Celem zadania jest więc dostarczenie wiedzy o substancjach priorytetowych w wodach powierzchniowych, niezbędnej do właściwego gospodarowania wodami, w tym podjęcia stosownych działań naprawczych tam, gdzie diagnoza stanu zanieczyszczenia wód tymi substancjami wskazuje zagrożenie dla zdrowia ludzi i ekosystemów wodnych.

Zadanie obejmuje: wykonanie badań nowych substancji priorytetowych, wykonanie badań 7 substancji priorytetowych (antracen, difenyletery bromowane, fluoranten, ołów i jego związki, naftalen, nikiel i jego związki, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne – WWA), dla których zaostrożono dotychczasowe środowiskowe normy jakości (EQS) oraz wdrażanie nowych wymagań monitoringowych zawartych w dyrektywie 2013/39/UE. Badania będą realizowane w dwóch matrycach: woda i biota. Badania dotyczą wszystkich kategorii wód śródlądowych tj.: rzek, jezior oraz wód przejściowych i przybrzeżnych.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach będzie kontynuował pobór i oznaczanie substancji o numerach w przedziale od 1 do 33 (z załącznika I dyrektywy 2013/39/UE) w matrycy wodnej, dla których nie zmieniono środowiskowych norm jakości (EQS) oraz będzie oznaczał substancje w matrycy wodnej, dla których zaostrożone zostały EQS, a więc 5 substancji priorytetowych o numerach: 2, 20, 22, 23 i 28 (antracen, ołów i jego związki, naftalen, nikiel i jego związki, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne - WWA) w wymaganym zakresie i częstotliwości. Łącznie spośród 33 substancji WIOŚ w Kielcach wykona pobór i oznaczanie 28 substancji priorytetowych, w ramach monitoringu diagnostycznego.

Dodatkowo GIOŚ będzie oznaczał w matrycy biologicznej 3 substancje priorytetowe o nr: 5, 15 i 28 (bromowane difenyletery, fluoranten, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne – WWA) dla których zaostrożone zostały EQS oraz substancje o nr 16, 17 i 21 (heksachlorobenzen, heksachlorobutadien, rtęć i jej związki) dla których nie zmieniono środowiskowych norm jakości (EQS).

W latach 2016-2020 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach będzie również kontynuował coroczne badania substancji priorytetowych, w których jest lub było zlokalizowane źródło zanieczyszczeń o potencjalnej możliwości zrzutu substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, lub dla których w poprzednim cyklu wodnym odnotowano przekroczenia wartości dopuszczalnych środowiskowych norm jakości w wodach, w ramach monitoringu operacyjnego.

Monitoring 7 „nowych” substancji priorytetowych o nr: 36, 38, 39, 40, 41, 42 i 45 w wodach powierzchniowych według wymagań Dyrektywy 2013/39/UE w matrycy wodnej obejmuje oznaczanie substancji priorytetowych (chinoksyfen, aklonifen, bifenoks, cybutryna,

cypermetryna, dichlorofos, terbutryna), które wcześniej nie były oznaczane w badaniach monitoringowych. Analizy ww. substancji priorytetowych będą wykonywane w 4 laboratoriach regionalnych WIOŚ, wskazanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, które będą realizowały badania dla województw ościennych. Wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska dokonają poborów prób na terenie swoich województw. Zadanie w ramach monitoringu diagnostycznego, zgodnie z dyrektywą 2013/39/UE, jest obowiązkowe dla WIOŚ od dnia 22.12.2018 roku.

Od 2016 roku w ramach monitoringu diagnostycznego na zlecenie GIOŚ będzie realizowany w matrycy biologicznej monitoring 5 nowych substancji priorytetowych (dikofol, kwas perfluorooktanosulfonowy i jego pochodne (PFOS), dioksyny i związki dioksynopodobne, heksabromocyklododekan (HBCDD), heptachlor i epoksyd heptachloru) w wodach powierzchniowych według wymagań Dyrektywy 2013/39/UE.

Udostępnianie i upowszechnianie informacji o jakości wód powierzchniowych

Udostępnianie i upowszechnianie wyników badań i ocen jakości wód następować będzie poprzez ich prezentację za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych oraz poprzez dostępność do opracowań tekstowych i baz danych WIOŚ.

Obowiązującą formą udostępniania informacji wynikowej jest strona internetowa WIOŚ oraz strona podmiotowa WIOŚ w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP), a także komunikaty okresowe i raport o stanie środowiska w województwie.

Wyniki rocznych ocen stanu wód powierzchniowych wraz z klasyfikacją, za rok poprzedni, będą udostępniane na stronie internetowej WIOŚ w zakresie obejmującym wyniki pomiarów wskaźników i substancji, które zdecydowały o stanie jednolitych części wód powierzchniowych, najpóźniej do dnia 30 czerwca danego roku.

Oceny będą również zamieszczone w publikowanych w ramach serii wydawniczej *Biblioteka Monitoringu Środowiska*, kompleksowych raportach o stanie środowiska województwa świętokrzyskiego oraz w opracowaniach, komunikatach.

Oprócz informacji i opracowań publikowanych oraz udostępnianych za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych, WIOŚ udostępnia również wyniki badań monitoringowych wód powierzchniowych wszystkim zainteresowanym na zasadach określonych w obowiązujących w tym zakresie przepisach.

Zakres i sposób udostępniania informacji określają następujące przepisy:

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2010 r. w sprawie opłat za udostępnianie informacji o środowisku (Dz. U. Nr 215, poz. 1415),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (Dz. U. Nr 227, poz. 1485),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 września 2015 r. w sprawie systemu informatycznego Inspekcji Ochrony Środowiska „Ekoinfonet” (Dz. U. z 2015 r. poz. 1584).

Tabela 3.2.1.1. Zestawienie liczby jcwp i ppk planowanych do monitorowania w ramach poszczególnych programów

Kategoria wód (z uwzględnieniem zbiorników zaporowych)	Sposób agregowania informacji o sieci monitoringu wód powierzchniowych	Całkowita liczba jcwp/ppk	Liczba jcwp i ppk zaplanowanych do realizacji poszczególnych programów monitoringu											
			Monitoring stanu jcwp			Monitoring obszarów chronionych						Monitoring badawczy		
			MD <i>monitoring diagnostyczny (badania co 6 lat)</i>	MDR <i>monitoring diagnostyczny - reperowy (badania co roku)</i>	MO <i>monitoring operacyjny (badania co 3 lata, ewentualne badania stanu chemicznego co roku)</i>	MOPI <i>monitoring jcwp przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia (badania co roku)</i>	MORE <i>monitoring jcwp przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych (badania co 3 lata)</i>	MORO <i>monitoring jcwp występujących na obszarach narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych (badania co 3 lata)</i>	MOEU <i>monitoring jcwp występujących na obszarach wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych (badania co 3 lata)</i>	MDna <i>monitoring o zakresie monitoringu diagnostycznego jcwp występujących na obszarach przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków (badania co 6 lat)</i>	MOna <i>monitoring zakresie monitoringu operacyjnego jcwp występujących na obszarach przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków (badania co 3 lata, ewentualne badania stanu chemicznego co roku)</i>	MBIN <i>monitoring badawczy intensywnego monitorowania (badania co roku)</i>	MBTR <i>monitoring badawczy graniczny</i>	MB <i>monitoring badawczy</i>
RZEKI	Liczba jcwp	54	31	0	53	1	1	0	32	23	22	0	0	1
	Liczba ppk	55	31	0	53	1	1	0	32	23	22	0	0	0
ZBIORNIKI ZAPOROWE	Liczba jcwp	2	1	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0
	Liczba ppk	3	1	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	1
JEZIORA	Liczba jcwp	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Liczba ppk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
WODY PRZEJŚCIOWE	Liczba jcwp	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Liczba ppk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
WODY PRZYBRZEŻNE	Liczba jcwp	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Liczba ppk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 3.2.1.2.1. Lista ppk zlokalizowanych na ciekach planowanych do monitorowania w latach 2016-2020

I.p.	Nazwa punktu	Kod punktu	Nazwa cieku	Nazwa jcwp	Kod jcwp	Kategoria jcwp	Typ abiotyczny jcwp	Status jcwp	Dł. geogr. (ETRS 1989, EPSG: 4258)	Szer. geogr. (ETRS 1989, EPSG: 4258)	Obszar dorzecza	RZGW	Województwo	Powiat	Gmina
1	Szarbiówka - Skalbierz	PL01S1001_1487	Szarbiówka	Szarbiówka	PLRW200062139849	RW	6	NAT	20,420720	50,324060	Wisła	KR	świętokrzyskie	kazimierski	Skalbierz
2	Małoszówka - Kazimierza Wielka	PL01S1001_1485	Małoszówka	Małoszówka z dopływami	PLRW200062139869	RW	6	NAT	20,501780	50,267860	Wisła	KR	świętokrzyskie	kazimierski	Kazimierza Wielka
3	Nidzica - Piotrowice	PL01S1001_1486	Nidzica	Nidzica od Nidki do ujścia	PLRW20009213989	RW	9	SZCW	20,650600	50,205240	Wisła	KR	świętokrzyskie	kazimierski	Opatowiec
4	Wisła - Opatowiec	PL01S1001_1492	Wisła	Wisła od Raby do Dunajca	PLRW200021213999	RW	21	SZCW	20,727220	50,242030	Wisła	KR	świętokrzyskie	kazimierski	Opatowiec
5	Młyńska - Chwalibogowice	PL01S1001_3944	Młyńska	Młyńska	PLRW20001621529	RW	16	NAT	20,738317	50,267479	Wisła	KR	świętokrzyskie	kazimierski	Opatowiec
6	Lipnica - Lipnica	PL01S1001_3945	Lipnica	Lipnica	PLRW20006216189	RW	6	SZCW	20,282332	50,739276	Wisła	KR	świętokrzyskie	jędrzejowski	Małogoszcz
7	Wierna Rzeka - Bocheniec	PL01S1001_3694	Wierna Rzeka	Wierna Rzeka od Kalisza do ujścia	PLRW20008216299	RW	8	NAT	20,318663	50,796869	Wisła	KR	świętokrzyskie	jędrzejowski	Małogoszcz
8	Nida - Mniszek	PL01S1001_3371	Nida	Nida od Strugi Dąbie do Hutki	PLRW2000921631	RW	9	SZCW	20,283593	50,727036	Wisła	KR	świętokrzyskie	jędrzejowski	Małogoszcz
9	Nida - Żerniki	PL01S1001_1478	Nida	Nida od Hutki do Czarnej Nidy	PLRW2000921639	RW	9	NAT	20,406010	50,755530	Wisła	KR	świętokrzyskie	jędrzejowski	Sobków
10	Czarna Nida - Kaczyn	PL01S1001_3376	Czarna Nida	Czarna Nida od Stokowej do Pierzchnianki	PLRW20008216437	RW	8	NAT	20,725114	50,773444	Wisła	KR	świętokrzyskie	kielecki	Daleszyce
11	Lubrzanka - Ameliówka	PL01S1001_3373	Lubrzanka	Lubrzanka do Zalewu Cedzyna	PLRW200062164431	RW	6	NAT	20,787253	50,897089	Wisła	KR	świętokrzyskie	kielecki	Mastów
12	Warkocz - Suków-Daleszyce (droga)	PL01S1001_1484	Warkocz	Warkocz	PLRW200062164469	RW	6	NAT	20,725690	50,813030	Wisła	KR	świętokrzyskie	kielecki	Daleszyce
13	Chodcza - Zastawie	PL01S1001_1470	Chodcza	Chodcza	PLRW20006216452	RW	6	NAT	20,650470	50,772390	Wisła	KR	świętokrzyskie	kielecki	Morawica
14	Czarna Nida - Bieleckie Młyny	PL01S1001_1472	Czarna Nida	Czarna Nida od Pierzchnianki do Morawki z Luborzanką (od Zalewu Cedzyna do ujścia)	PLRW20008216459	RW	8	NAT	20,633330	50,753920	Wisła	KR	świętokrzyskie	kielecki	Morawica
15	Sufraganiec - Podgórze	PL01S1001_1483	Sufraganiec	Sufraganiec	PLRW200062164869	RW	6	SZCW	20,545920	50,866750	Wisła	KR	świętokrzyskie	M. Kielce	M. Kielce
16	Silnica - Białogon	PL01S1001_1482	Silnica	Silnica	PLRW20006216488	RW	6	SZCW	20,561000	50,857670	Wisła	KR	świętokrzyskie	M. Kielce	M. Kielce
17	Bobrza - Radkowice	PL01S1001_1468	Bobrza	Bobrza od Ciemnicy do ujścia	PLRW200082164899	RW	8	SZCW	20,522170	50,780420	Wisła	KR	świętokrzyskie	kielecki	Chęciny
18	Czarna Nida - Tokarnia	PL01S1001_1473	Czarna Nida	Czarna Nida od Morawki do ujścia	PLRW2000921649	RW	9	NAT	20,452600	50,774270	Wisła	KR	świętokrzyskie	kielecki	Chęciny
19	Brzeźnica - Borszowice	PL01S1001_1469	Brzeźnica	Brzeźnica	PLRW20007216529	RW	7	NAT	20,484080	50,640170	Wisła	KR	świętokrzyskie	jędrzejowski	Imielno
20	Nida - Mokrsko	PL01S1001_3372	Nida	Nida od Czarnej Nidy do Cieku od Korytnicy	PLRW200010216531	RW	10	NAT	20,442096	50,684346	Wisła	KR	świętokrzyskie	jędrzejowski	Sobków
21	Mierzawa - Pawłowice	PL01S1001_1477	Mierzawa (Sędziszówka)	Mierzawa od Cieku od Gniewięcina do ujścia	PLRW2000921669	RW	9	SZCW	20,462140	50,504780	Wisła	KR	świętokrzyskie	pińczowski	Michałów
22	Maskalis - Chotel Czerwony	PL01S1001_1476	Maskalis	Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez Cieku od Broniny)	PLRW2000721685	RW	7	NAT	20,702180	50,377940	Wisła	KR	świętokrzyskie	buski	Wiślica
23	Maskalis - Szczytniki	PL01S1001_3695	Maskalis	Maskalis od Dopływu z Olganowa do ujścia	PLRW2000921689	RW	9	NAT	20,733300	50,313854	Wisła	KR	świętokrzyskie	buski	Wiślica
24	Nida - Wiślica	PL01S1001_1479	Nida	Nida od Cieku od Korytnicy do ujścia	PLRW20001021699	RW	10	SZCW	20,665390	50,342890	Wisła	KR	świętokrzyskie	buski	Wiślica
25	Nida - Nowy Korczyn	PL01S1001_1480	Nida	Nida od Cieku od Korytnicy do ujścia	PLRW20001021699	RW	10	SZCW	20,804060	50,296440	Wisła	KR	świętokrzyskie	buski	Nowy Korczyn
26	Rząska - Wełnin	PL01S1001_3979	Rząska	Rząska	PLRW20006217649	RW	6	NAT	20,903782	50,349568	Wisła	KR	świętokrzyskie	buski	Solec-Zdrój
27	Strumień - Ruszcza	PL01S1001_2090	Strumień	Strumień (Kanał Strumień) od Rząski do ujścia	PLRW200019217699	RW	19	NAT	21,225960	50,395645	Wisła	KR	świętokrzyskie	staszowski	Polaniec
28	Czarna - Raków	PL01S1001_3298	Czarna	Czarna od Łukawki do Dopływu z Rembowa	PLRW20009217817	RW	9	NAT	21,026640	50,677709	Wisła	KR	świętokrzyskie	kielecki	Raków

I.p.	Nazwa punktu	Kod punktu	Nazwa ciek	Nazwa jcwp	Kod jcwp	Kategoria jcwp	Typ abiotyczny jcwp	Status jcwp	Dł. geogr. (ETRS 1989, EPSG: 4258)	Szer. geogr. (ETRS 1989, EPSG: 4258)	Obszar dorzecza	RZGW	Województwo	Powiat	Gmina
29	Łagowianka - Mocha	PL01S1001_3375	Łagowianka	Czarna od Dopływu z Rembowa do Zbiornika Chańcza (z Łagowianką od Dopływu z Woli Jastrzębskiej)	PLRW2000921783	RW	9	NAT	21,082972	50,670738	Wisła	KR	świętokrzyskie	kielecki	Raków
30	Wschodnia - Zrębin	PL01S1001_1497	Wschodnia	Wschodnia od Sanicy do ujścia	PLRW20009217889	RW	9	SZCW	21,262470	50,440500	Wisła	KR	świętokrzyskie	staszowski	Polaniec
31	Czarna - Polaniec	PL01S1001_1496	Czarna	Czarna od zbiornika Chańcza do ujścia	PLRW2000921789	RW	9	SZCW	21,283470	50,434530	Wisła	KR	świętokrzyskie	staszowski	Polaniec
32	Strzegomka - Polaniec-Osiek (droga)	PL01S1001_1491	Strzegomka	Strzegomka	PLRW2000621912	RW	6	NAT	21,400100	50,489620	Wisła	KR	świętokrzyskie	staszowski	Osiek
33	Koprzywianka - Andruszkowice	PL01S1001_1488	Koprzywianka	Koprzywianka od Modlibórki do ujścia	PLRW200019219499	RW	19	SZCW	21,703500	50,662000	Wisła	KR	świętokrzyskie	sandomierski	Samborzec
34	Wisła - Sandomierz	PL01S1001_1493	Wisła	Wisła od Wisłoki do Sanu	PLRW20002121999	RW	21	SZCW	21,759860	50,675440	Wisła	KR	świętokrzyskie	sandomierski	Sandomierz
35	Opatówka - Słupcza	PL01S1001_1489	Opatówka	Opatówka od Żychawy do ujścia	PLRW20009231499	RW	9	NAT	21,816310	50,744060	Wisła	KR	świętokrzyskie	sandomierski	Dwikozy
36	Kamienna - Gilów	PL01S1001_3943	Kamienna	Kamienna do Bernatki	PLRW20005234312	RW	5	NAT	20,729180	51,115256	Wisła	WA	świętokrzyskie	skarżyski	Bliżyn
37	Oleśnica - Skarżysko Kamienna	PL01S1001_1510	Oleśnica	Oleśnica	PLRW20006234329	RW	6	NAT	20,911190	51,121140	Wisła	WA	świętokrzyskie	skarżyski	Skarżysko Kamienna
38	Lubianka - ujście do Kamiennej	PL01S1001_1508	Lubianka	Lubianka	PLRW20005234389	RW	5	NAT	21,086030	51,015360	Wisła	WA	świętokrzyskie	starachowicki	Starachowice
39	Kamienna - Michałów	PL01S1001_1502	Kamienna	Kamienna od Żarnówki do Zb. Brody Ilzeckie	PLRW2000823439	RW	8	NAT	21,100470	51,012470	Wisła	WA	świętokrzyskie	starachowicki	Starachowice
40	Kamienna - Nietulisko	PL01S1001_1504	Kamienna	Kamienna od Zb. Brody Ilzeckie do Świśliny	PLRW2000823479	RW	8	NAT	21,268360	50,970440	Wisła	WA	świętokrzyskie	ostrowiecki	Kunów
41	Świślina - Rzepin	PL01S1001_3295	Świślina	Świślina do Pokrzywianki bez Pokrzywianki	PLRW20006234839	RW	6	SZCW	21,091778	50,973139	Wisła	WA	świętokrzyskie	starachowicki	Pawłów
42	Pokrzywianka - Czastków	PL01S1001_1511	Pokrzywianka	Pokrzywianka	PLRW20006234849	RW	6	SZCW	21,120528	50,897528	Wisła	WA	świętokrzyskie	kielecki	Nowa Słupia
43	Świślina - Nietulisko	PL01S1001_1512	Świślina	Świślina od Pokrzywianki do ujścia	PLRW2000923489	RW	9	SZCW	21,265870	50,969430	Wisła	WA	świętokrzyskie	ostrowiecki	Kunów
44	Szewnianka - Ostrowiec Świętokrzyski	PL01S1001_1507	Szewnianka	Szewnianka	PLRW20006234929	RW	6	NAT	21,390690	50,928560	Wisła	WA	świętokrzyskie	ostrowiecki	Ostrowiec Świętokrzyski
45	Kamienna - Krasków	PL01S1001_1505	Kamienna	Kamienna od Świśliny do Przepaści	PLRW200010234939	RW	10	NAT	21,494390	50,904810	Wisła	WA	świętokrzyskie	ostrowiecki	Ćmielów
46	Przepaść - Ćmielów	PL01S1001_3491	Przepaść	Przepaść	PLRW20006234949	RW	6	NAT	21,536790	50,888369	Wisła	WA	świętokrzyskie	ostrowiecki	Ćmielów
47	Kamienna - Wola Pawłowska	PL01S1001_1506	Kamienna	Kamienna od Przepaści do ujścia	PLRW20001023499	RW	10	NAT	21,759250	51,056470	Wisła	WA	mazowieckie	lipski	Solec nad Wisłą
48	Zwlecza - Gościenin	PL01S1001_1517	Zwlecza	Zwlecza	PLRW20006254189	RW	6	NAT	19,816200	50,903950	Wisła	WA	świętokrzyskie	włoszczowski	Włoszczowa
49	Czarna Struga - Rudka	PL01S1001_1515	Czarna Struga	Czarna Struga	PLRW20006254269	RW	6	NAT	19,985640	50,926940	Wisła	WA	świętokrzyskie	włoszczowski	Kluczewsko
50	Czarna Włoszczowska - Ciemiętniki	PL01S1001_1516	Czarna (Włoszczowska)	Czarna Włoszczowska od Czarnej z Olszówki do ujścia	PLRW2000925429	RW	9	NAT	19,853080	50,947360	Wisła	WA	świętokrzyskie	włoszczowski	Kluczewsko
51	Krasna - Stara Wieś	PL01S1001_3296	Krasna	Krasna	PLRW20006254429	RW	6	NAT	20,475983	51,128933	Wisła	WA	świętokrzyskie	konecki	Końskie
52	Czarna Maleniecka - Sielpia	PL01S1001_3374	Czarna (Maleniecka)	Czarna Maleniecka od Krasnej do wypływu ze Zb. Sielpia	PLRW20009254451	RW	9	NAT	20,368687	51,116995	Wisła	WA	świętokrzyskie	konecki	Końskie
53	Czarna Maleniecka - Jacentów	PL01S1001_1514	Czarna (Maleniecka)	Czarna Maleniecka od Zbiornika Sielpia do Plebanki	PLRW20009254459	RW	9	SZCW	20,257860	51,123250	Wisła	WA	świętokrzyskie	konecki	Radoszyce
54	Czarna Maleniecka - Maleniec	PL01S1001_3218	Czarna (Maleniecka)	Czarna Maleniecka od Plebanki do Barbarki	PLRW20009254479	RW	9	SZCW	20,194611	51,176083	Wisła	WA	świętokrzyskie	konecki	Ruda Maleniecka
55	Barbarka - Skórnice	PL01S1001_1513	Barbarka	Barbarka	PLRW20006254489	RW	6	NAT	20,059780	51,138700	Wisła	WA	świętokrzyskie	konecki	Falków

Tabela 3.2.1.2.2. Lista ppk zlokalizowanych na zbiornikach zaporowych planowanych do monitorowania w latach 2016-2020

I.p.	Nazwa punktu	Kod punktu	Nazwa cieku	Nazwa jcw	Kod jcw	Kategoria jcw	Typ abiotyczny jcw	Status jcw	Dł. geogr. (ETRS 1989, EPSG: 4258)	Szer. geogr. (ETRS 1989, EPSG: 4258)	Obszar dorzecza	RZGW	Województwo	Powiat	Gmina
1	Zbiornik Chańcza - Życiny	PL01S1001_3067	Zb. Chańcza	Zbiornik Chańcza na rzece Czarna	PLRW2000021785	RW	0	SZCW	21,052746	50,639813	Wisła	KR	świętokrzyskie	staszowski	Staszów
2	Zbiornik Brody Ilżeckie - Pomost	PL01S1001_3297	Zb. Brody Ilżeckie	Zb. Brody Ilżeckie	PLRW2000823459	RW	8	SZCW	21,194826	51,018567	Wisła	WA	świętokrzyskie	starachowicki	Brody
3	Świślina - Zbiornik Wióry	PL01S1001_3299	Zb. Wióry	Świślina od Pokrzywianki do ujścia	PLRW2000923489	RW	9	SZCW	21,194374	50,958894	Wisła	WA	świętokrzyskie	starachowicki	Pawłów

Tabela 3.2.1.3.1. Wykaz programów monitoringu przypisanych poszczególnym rzecznym jcwp planowanym do monitorowania w latach 2016-2020

I.p.	Nazwa jcwp	Kod jcwp	Monitoring diagnostyczny	Monitoring diagnostyczny - reperowy	Monitoring operacyjny	Monitoring badawczy	Monitoring badawczy - intensywny	Monitoring badawczy - graniczny	Monitoring diagnostyczny jcwp na obszarach ochrony przyrody	Monitoring operacyjny jcwp na obszarach ochrony przyrody	Monitoring jcwp chronionych ze względu na zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia	Monitoring jcwp chronionych ze względu na użytkowanie rekreacyjne	Monitoring jcwp na obszarach zagrożonych zanieczyszczeniem azotanami pochodzenia rolniczego	Monitoring jcwp na obszarach zagrożonych zanieczyszczeniem pochodzącym ze źródeł komunalnych
1	Szarbiówka	PLRW200062139849			TAK									
2	Małoszówka z dopływami	PLRW200062139869			TAK									TAK
3	Nidzica od Nidki do ujścia	PLRW20009213989	TAK		TAK									TAK
4	Wisła od Raby do Dunajca	PLRW200021213999	TAK		TAK									
5	Młyńska	PLRW20001621529			TAK									
6	Lipnica	PLRW20006216189	TAK					TAK						
7	Wierna Rzeka od Kalisza do ujścia	PLRW20008216299	TAK		TAK			TAK	TAK					
8	Nida od Strugi Dąbie do Hutki	PLRW2000921631	TAK		TAK			TAK	TAK					TAK
9	Nida od Hutki do Czarnej Nidy	PLRW2000921639	TAK		TAK			TAK	TAK					
10	Czarna Nida od Stokowej do Pierzchnianki	PLRW20008216437			TAK									TAK
11	Lubrzanka do Zalewu Cedzyna	PLRW200062164431	TAK		TAK			TAK	TAK					TAK
12	Warkocz	PLRW200062164469			TAK									
13	Chodcza	PLRW20006216452			TAK									TAK
14	Czarna Nida od Pierzchnianki do Morawki z Luborzanką (od Zalewu Cedzyna do ujścia)	PLRW20008216459			TAK									TAK
15	Sufraganiec	PLRW200062164869			TAK									
16	Silnica	PLRW20006216488			TAK									
17	Bobrza od Ciemnicy do ujścia	PLRW200082164899			TAK									TAK
18	Czarna Nida od Morawki do ujścia	PLRW2000921649	TAK		TAK			TAK	TAK					TAK
19	Brzeźnica	PLRW20007216529	TAK		TAK									TAK
20	Nida od Czarnej Nidy do Cieku od Korytnicy	PLRW200010216531	TAK		TAK			TAK	TAK					
21	Mierzawa od Cieku od Gniewięcina do ujścia	PLRW2000921669	TAK		TAK			TAK	TAK					TAK
22	Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez Cieku od Broniny)	PLRW2000721685			TAK									TAK
23	Maskalis do Dopływu z Olganowa do ujścia	PLRW2000921689	TAK		TAK			TAK	TAK					
24	Nida od Cieku od Korytnicy do ujścia	PLRW20001021699	TAK		TAK			TAK	TAK	TAK				TAK
25	Rzaska	PLRW20006217649			TAK									TAK
26	Strumień (Kanał Strumień) od Rzaski do ujścia	PLRW200019217699			TAK									TAK
27	Czarna od Łukawki do Dopływu z Rembowa	PLRW20009217817	TAK		TAK			TAK	TAK					

I.p.	Nazwa jcwp	Kod jcwp	Monitoring diagnostyczny	Monitoring diagnostyczny - reperowy	Monitoring operacyjny	Monitoring badawczy	Monitoring badawczy - intensywny	Monitoring badawczy - graniczny	Monitoring diagnostyczny jcwp na obszarach ochrony przyrody	Monitoring operacyjny jcwp na obszarach ochrony przyrody	Monitoring jcwp chronionych ze względu na zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia	Monitoring jcwp chronionych ze względu na użytkowanie rekreacyjne	Monitoring jcwp na obszarach zagrożonych zanieczyszczeniem azotanami pochodzenia rolniczego	Monitoring jcwp na obszarach zagrożonych zanieczyszczeniem pochodzącym ze źródeł komunalnych
28	Czarna od Dopływu z Rembowa do Zbiornika Chańcza (z Łagowianką od Dopływu z Woli Jastrzębskiej)	PLRW2000921783			TAK									TAK
29	Zbiornik Chańcza na rzece Czarna	PLRW2000021785	TAK		TAK									
30	Wschodnia od Sanicy do ujścia	PLRW20009217889			TAK									TAK
31	Czarna od zbiornika Chańcza do ujścia	PLRW2000921789	TAK		TAK									TAK
32	Strzegomka	PLRW2000621912	TAK		TAK				TAK	TAK				
33	Koprzywianka od Modlibórki do ujścia	PLRW200019219499	TAK		TAK									TAK
34	Wiśła od Wiśłoki do Sanu	PLRW20002121999	TAK		TAK				TAK	TAK				TAK
35	Opatówka od Żychawy do ujścia	PLRW20009231499			TAK									TAK
36	Kamienna do Bernatki	PLRW20005234312	TAK		TAK									TAK
37	Oleśnica	PLRW20006234329			TAK									
38	Lubianka	PLRW20005234389			TAK									
39	Kamienna od Żarnówki do Zb. Brody Łżeckie	PLRW2000823439	TAK		TAK									TAK
40	Zb. Brody Łżeckie	PLRW2000823459			TAK									TAK
41	Kamienna od Zb. Brody Łżeckie do Świśliny	PLRW2000823479			TAK									
42	Świślina do Pokrzywianki bez Pokrzywianki	PLRW20006234839			TAK									TAK
43	Pokrzywianka	PLRW20006234849	TAK		TAK									TAK
44	Świślina od Pokrzywianki do ujścia	PLRW2000923489	TAK		TAK	TAK			TAK	TAK				TAK
45	Szewnianka	PLRW20006234929			TAK									
46	Kamienna od Świśliny do Przepaści	PLRW200010234939	TAK		TAK				TAK	TAK				TAK
47	Przepaść	PLRW20006234949			TAK									TAK
48	Kamienna od Przepaści do ujścia	PLRW20001023499	TAK		TAK				TAK	TAK				
49	Zwleczka	PLRW20006254189	TAK		TAK				TAK	TAK				TAK
50	Czarna Struga	PLRW20006254269	TAK		TAK				TAK	TAK				TAK
51	Czarna Włoszczowska od Czarnej z Olszówki do ujścia	PLRW2000925429	TAK		TAK				TAK	TAK				TAK
52	Krasna	PLRW20006254429	TAK		TAK				TAK	TAK				
53	Czarna Maleniecka od Krasnej do wypływu ze Zb. Sielpia	PLRW20009254451	TAK		TAK				TAK	TAK		TAK		
54	Czarna Maleniecka od Zbiornika Sielpia do Plebanki	PLRW20009254459	TAK		TAK				TAK	TAK				
55	Czarna Maleniecka od Plebanki do Barbarki	PLRW20009254479	TAK		TAK				TAK	TAK				
56	Barbarka	PLRW20006254489			TAK									TAK

Tabela 3.2.1.4.1. Wykaz wskaźników planowanych do monitorowania w poszczególnych rzecznych jcwp w latach 2016-2020

I.p.	Nazwa jcwp	Kod jcwp	Fitoplankton	Fitobentos	Makrofity	Makroglony i okrytozależkowe	Makrobezkręgowce bentosowe	Ichtiofauna	Obserwacje hydromorfologiczne	Wskaźniki charakteryzujące stan fizyczny, w tym warunki termiczne	Wskaźniki charakteryzujące warunki tlenowe i zanieczyszczenia organiczne	Wskaźniki charakteryzujące zasolenie	Wskaźniki charakteryzujące zakwaszenie	Wskaźniki charakteryzujące warunki biogenne	Specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Substancje priorytetowe w dziedzinie polityki wodnej	Wskaźniki innych substancji zanieczyszczających	Wskaźniki mikrobiologiczne
1	Szarbiówka	PLRW200062139849		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
2	Małoszówka z dopływami	PLRW200062139869		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
3	Nidzica od Nidki do ujścia	PLRW20009213989		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
4	Wisła od Raby do Dunajca	PLRW200021213999	TAK		TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
5	Młyńska	PLRW20001621529		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
6	Lipnica	PLRW20006216189		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
7	Wierna Rzeka od Kalisza do ujścia	PLRW20008216299		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
8	Nida od Strugi Dąbie do Hutki	PLRW2000921631		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
9	Nida od Hutki do Czarnej Nidy	PLRW2000921639		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
10	Czarna Nida od Stokowej do Pierzchnianki	PLRW20008216437		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
11	Lubrzanka do Zalewu Cedzyna	PLRW200062164431		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
12	Warkocz	PLRW200062164469		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
13	Chodcza	PLRW20006216452		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
14	Czarna Nida od Pierzchnianki do Morawki z Luborzanką (od Zalewu Cedzyna do ujścia)	PLRW20008216459		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
15	Sufraganiec	PLRW200062164869		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
16	Silnica	PLRW20006216488		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
17	Bobrza od Ciemnicy do ujścia	PLRW200082164899		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK			
18	Czarna Nida od Morawki do ujścia	PLRW2000921649		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
19	Brzeźnica	PLRW20007216529		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
20	Nida od Czarnej Nidy do Cieku od Korytnicy	PLRW200010216531		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
21	Mierzawa od Cieku od Gniewięcina do ujścia	PLRW2000921669		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
22	Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez Cieku od Broniny)	PLRW2000721685		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
23	Maskalis od Dopływu z Olganowa do ujścia	PLRW2000921689		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
24	Nida od Cieku od Korytnicy do ujścia	PLRW20001021699		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
25	Rząska	PLRW20006217649		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
26	Strumień (Kanał Strumień) od Rząski do ujścia	PLRW200019217699		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
27	Czarna od Łukawki do Dopływu z Rembowa	PLRW20009217817		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
28	Czarna od Dopływu z Rembowa do Zbiornika Chańcza (z Łągowianką od Dopływu z Woli Jastrzębskiej)	PLRW2000921783		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
29	Zbiornik Chańcza na rzece Czarna	PLRW2000021785	TAK	TAK			TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
30	Wschodnia od Sanicy do ujścia	PLRW20009217889		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
31	Czarna od zbiornika Chańcza do ujścia	PLRW2000921789		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
32	Strzegomka	PLRW2000621912		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
33	Koprzywianka od Modlibórki do ujścia	PLRW200019219499		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
34	Wisła od Wisłoki do Sanu	PLRW20002121999	TAK		TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
35	Opatówka od Żychawy do ujścia	PLRW20009231499		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
36	Kamienna do Bernatki	PLRW20005234312		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	

I.p.	Nazwa jcwp	Kod jcwp	Fitoplankton	Fitobentos	Makrofity	Makroglony i okrytozależkowe	Makrobezkręgowce bentosowe	Ichtiofauna	Obserwacje hydromorfologiczne	Wskaźniki charakteryzujące stan fizyczny, w tym warunki termiczne	Wskaźniki charakteryzujące warunki tlenowe i zanieczyszczenia organiczne	Wskaźniki charakteryzujące zasolenie	Wskaźniki charakteryzujące zakwaszenie	Wskaźniki charakteryzujące warunki biogenne	Specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Substancje priorytetowe w dziedzinie polityki wodnej	Wskaźniki innych substancji zanieczyszczających	Wskaźniki mikrobiologiczne
37	Oleśnica	PLRW20006234329		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
38	Lubianka	PLRW20005234389		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
39	Kamienna od Żarnówki do Zb. Brody Iłżeckie	PLRW2000823439		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
40	Zb. Brody Iłżeckie	PLRW2000823459	TAK	TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
41	Kamienna od Zb. Brody Iłżeckie do Świśliny	PLRW2000823479		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
42	Świślina do Pokrzywianki bez Pokrzywianki	PLRW20006234839		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
43	Pokrzywianka	PLRW20006234849		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
44	Świślina od Pokrzywianki do ujścia	PLRW2000923489		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
45	Szewnianka	PLRW20006234929		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
46	Kamienna od Świśliny do Przepaści	PLRW200010234939		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
47	Przepaść	PLRW20006234949		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				
48	Kamienna od Przepaści do ujścia	PLRW20001023499		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
49	Zwleczka	PLRW20006254189		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
50	Czarna Struga	PLRW20006254269		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
51	Czarna Włoszczowska od Czarnej z Olszówki do ujścia	PLRW2000925429		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
52	Krasna	PLRW20006254429		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
53	Czarna Maleniecka od Krasnej do wypływu ze Zb. Sielpia	PLRW20009254451		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
54	Czarna Maleniecka od Zbiornika Sielpia do Plebanki	PLRW20009254459		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
55	Czarna Maleniecka od Plebanki do Barbarki	PLRW20009254479		TAK	TAK		TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	
56	Barbarka	PLRW20006254489		TAK					TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK				

3.2.2 Monitoring jakości wód podziemnych

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach nie prowadzi badań związanych z realizacją tego zadania, a jedynie będzie wykorzystywał wyniki prac realizowanych w ramach badania i ocen stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych.

Zadanie: **Badanie i ocena stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych**

Na terenie województwa świętokrzyskiego badania wód podziemnych prowadzone będą na poziomie krajowym w zakresie monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. W roku 2016 realizowany będzie monitoring diagnostyczny w około 65 punktach pomiarowych z częstotliwością 1 raz w roku. W roku 2017 badania prowadzone będą w ramach monitoringu operacyjnego w około 25 punktach pomiarowych z częstotliwością 2 razy w roku. Badania te wykonywał będzie Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. W kolejnych latach 2018 – 2020 planowane jest przeprowadzenie badań monitoringowych w podobnej liczbie punktów jak w latach poprzednich adekwatnie do rodzaju monitoringu zaplanowanego na dany rok: w 2018 i 2020 operacyjny oraz w 2019 – diagnostyczny.

Zakres badań w ramach monitoringu diagnostycznego obejmie elementy fizykochemiczne:

- ogólne: odczyn, temperatura, przewodność elektrolityczna, tlen rozpuszczony, ogólny węgiel organiczny;
- nieorganiczne: amoniak, antymon, arsen, azotany, azotyny, bor, chlorki, chrom, cyjanki, fluorki, fosforany, glin, kadm, magnez, mangan, miedź, nikiel, ołów, potas, rtęć, selen, siarczany, sód, srebro, wapń, wodorowęglany, żelazo oraz dodatkowo spoza listy wskaźników obowiązkowych: bar, beryl, cyna, cynk, kobalt, molibden, tal, tytan, uran, wanad.

Zakres badań w ramach monitoringu operacyjnego obejmie elementy fizykochemiczne charakteryzujące rodzaj zidentyfikowanych oddziaływań antropogenicznych mających wpływ na badane wody podziemne oraz elementy fizykochemiczne, których wartości stwierdzone na podstawie monitoringu diagnostycznego przekraczały wartości progowe dla dobrego stanu chemicznego wód podziemnych. W wybranych punktach pomiarowych zostaną także wykonane oznaczenia wskaźników organicznych: pestycydów, trichloroetenu, tetrachloroetenu, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), indeksu fenolowego.

Wyniki badań i oceny wód podziemnych w formie zestawień tabelarycznych i map przekazywane będą przez GIOŚ/PIG-BIB do WIOŚ raz w roku.

Udostępnianie i upowszechnianie wyników badań i ocen dotyczących jakości wód podziemnych odbywać się będzie poprzez:

- coroczną aktualizację na stronie internetowej WIOŚ w Kielcach,
- opracowania i kompleksowe raporty o stanie środowiska w województwie,
- udostępnianie informacji, na podstawie wniosków wszystkich zainteresowanych, na zasadach określonych w obowiązujących w tym zakresie przepisach prawa.

3.3. Podsystem monitoringu hałasu

Podstawę prawną prowadzenia pomiarów i oceny stanu akustycznego środowiska w ramach PMŚ stanowią następujące przepisy:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.) art. 26, 112b, 113, 117, 118a, 120, 120a, 148, 149, 176, 177 i 179;
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie sposobu ustalania wartości wskaźnika hałasu L_{DWN} (Dz. U. Nr 215, poz. 1414);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na mapach akustycznych oraz ich układu i sposobu prezentacji (Dz. U. Nr 187, poz. 1340);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących rejestru zawierającego informacje o stanie akustycznym środowiska (Dz. U. Nr 82, poz. 500);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. poz. 1542);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia i innych danych oraz terminów i sposobów ich prezentacji (Dz. U. Nr 215, poz. 1366);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. Nr 140, poz. 824, z późn.zm.);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 stycznia 2003 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją dróg, linii kolejowych, linii tramwajowych, lotnisk oraz portów, które powinny być przekazywane właściwym organom ochrony środowiska, oraz terminy i sposoby ich prezentacji (Dz. U. Nr 18, poz. 164) – do czasu wydania nowego rozporządzenia na podstawie art. 177 ustawy – Poś;
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie dróg, linii kolejowych i lotnisk, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach, dla których wymagane jest sporządzanie map akustycznych, oraz sposoby określania granic terenów objętych tymi mapami (Dz. U. z 2007 r. Nr 1, poz. 8);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (Dz. U. Nr 227, poz. 1485)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 września 2015 r. w sprawie systemu informatycznego Inspekcji Ochrony Środowiska „Ekoinfonet” (Dz. U. 2015 r. poz. 1584).

Zgodnie z art. 26 i 117 ustawy – Prawo ochrony środowiska jednym z zadań PMŚ jest uzyskiwanie danych oraz ocena i obserwacja zmian stanu akustycznego środowiska.

Celem funkcjonowania podsystemu jest zapewnienie informacji dla potrzeb ochrony przed hałasem realizowanej poprzez instrumenty planowania przestrzennego oraz instrumenty ochrony środowiska takie jak mapy akustyczne i programy ochrony przed hałasem oraz rozwiązania techniczne ukierunkowane na źródła lub minimalizujące oddziaływanie.

Zadanie uwzględnia stan prawny wynikający z wymogów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. Urz. WE L 189 z 18.07.2002, str. 12), wprowadzonych

do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity - Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.).

Ponieważ od dnia 1 stycznia 2019 roku będą obowiązywały nowe metody pomiarowe, na podstawie dyrektywy Komisji (UE) 2015/996 z dnia 19 maja 2015 r. ustanawiającej wspólne metody oceny hałasu zgodnie z dyrektywą 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, system pomiarów i ocen monitoringu hałasu w województwie świętokrzyskim, w miarę dostępności środków finansowych, zostanie dostosowany do wymagań zawartych w tym dokumencie.

Zgodnie z art. 117 ust. 1 ustawy P.o.ś. oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu. Według art. 118 P.o.ś. na potrzeby oceny stanu akustycznego środowiska starosta sporządza mapy akustyczne dla aglomeracji, a zgodnie z art. 179 P.o.ś. zarządzający drogą, linią kolejową lub lotniskiem jest obowiązany sporządzić mapę akustyczną jeśli eksploatacja tych obiektów może powodować negatywne oddziaływanie na znacznych obszarach.

Obowiązek opracowania map akustycznych w przypadku aglomeracji spoczywa na staroście, w przypadku źródeł liniowych i lotnisk, na zarządzających tymi obiektami, którzy następnie przekazują wykonane mapy do wykorzystywania, m.in. do właściwego WIOŚ. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje oceny stanu akustycznego środowiska na terenach nie objętych obowiązkiem opracowywania map akustycznych.

Zadanie: Pomiary i ocena stanu akustycznego środowiska

Zadanie dotyczy pomiarów i ocen hałasu emitowanego przez źródła: przemysłowe oraz komunikacyjne.

Badania obejmują wyznaczanie równoważnego poziomu hałasu i warunków pozaakustycznych niezbędnych do interpretacji wyników i oceny klimatu akustycznego. Ponadto, na potrzeby prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem, wyznaczone zostaną wartości wskaźników L_{DWN} i L_N z uwzględnieniem danych meteorologicznych.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska został ustawowo zobowiązany do dokonywania oceny stanu akustycznego środowiska na terenach nie objętych obowiązkiem opracowywania map akustycznych. W miarę możliwości wykona dwie mapy akustyczne w latach 2016-2020 dla miast o liczbie ludności mniejszej niż 100 tys.. W odniesieniu do obszarów, na których mapy akustyczne obligatoryjnie są wykonywane, wojewódzki inspektor ma obowiązek gromadzenia danych nt. wykonanych map (zgodnie z art. 120 ustawy Poś) i przechowywania ich w rejestrze (art. 120a), którym jest baza EHAŁAS.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska w ramach PMŚ podejmuje więc działania w zakresie badania i oceny stanu akustycznego środowiska w sposób zróżnicowany, w zależności od tego, czy obszar działania znajduje się poza zakresem realizacji obligatoryjnych map akustycznych czy też podlega mapowaniu akustycznemu.

Program pomiarowy hałasu komunikacyjnego na lata 2016-2020, który będzie realizowany przez WIOŚ w Kielcach, będzie obejmował:

- hałas drogowy: 45 punktów pomiarowych, w tym 15 punktów służących do określenia wartości wskaźników długookresowych tj. po 3 punkty w roku (po 1 punkcie w 3 obszarach) oraz 30 punktów dla pomiarów krótkookresowych tj. po 6 punktów w roku (po 2 punkty w 3 obszarach).
- hałas kolejowy: 10 przekrojów pomiarowych (po 2 przekroje w roku).

Pomiary hałasu drogowego, w których wyniki wykorzystywane będą do określenia wartości wskaźników L_{AeqD} oraz L_{AeqN} odbywać się będą raz w roku, w oparciu o obowiązujące metody referencyjne.

W przypadku badań w celu określenia wartości wskaźników długookresowych (L_{DWN} , L_N) minimalna długość pomiarów w jednym punkcie pomiarowym na danym obszarze wynosić będzie łącznie 8 dób pomiarowych w roku, z czego:

- 2 doby w dni powszednie oraz 1 doba podczas weekendu, w okresie wiosennym,
- 2 doby w dni powszednie oraz 1 doba podczas weekendu, w okresie jesienno-zimowym,
- 1 doba w dni powszednie w porze letniej,
- 1 doba w okresie weekendu w porze letniej.

Przyjmuje się długość trwania okresów:

- wiosennego: marzec – czerwiec,
- letniego: lipiec – sierpień,
- jesienno-zimowego: wrzesień – luty

Podczas każdego badania będą rejestrowane warunki atmosferyczne, a także wartości parametrów ruchu.

Hałas lotniczy nie stanowi zagrożenia dla regionu, ponieważ na terenie województwa, znajduje się 1 lotnisko komunikacji cywilnej (w Masłowie k/Kielc), gdzie odbywa się ruch nieregularny o charakterze sportowym i biznesowym. Ponadto nie odnotowuje się skarg okolicznych mieszkańców na hałas pochodzący z lotniska. Nie ma więc potrzeby monitorowania tego rodzaju hałasu.

WIOŚ w Kielcach przewiduje również badania źródeł przemysłowych, wykonywane w powiązaniu z kontrolą obiektów przez pion inspekcyjny WIOŚ, pod kątem wpływu na klimat akustyczny w środowisku. Badania stanowiąc będą kontynuację nadzoru WIOŚ w zakresie przestrzegania dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku przez podmioty prowadzące działalność związaną z wytwarzaniem hałasu przenikającego do środowiska, w tym działalność produkcyjną i usługową. Wyniki pomiarów wykorzystane będą także do oceny hałasu występującego w środowisku w skali województwa. Mierzonymi wskaźnikami poziomu hałasu przemysłowego są poziomy L_{AeqD} oraz L_{AeqN} , których wartości są wykorzystywane do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska.

Zakres wykorzystania do ocen klimatu akustycznego w województwie badań prowadzonych przez inne jednostki zobowiązane do pomiarów z mocy prawa (art. 147, 175 ustawy - Poś) obejmuje:

- pomiary hałasu wykonane w związku z eksploatacją dróg i linii kolejowych, które ze względu na szczególne znaczenie dla systematycznej obserwacji zmian stanu środowiska zarządzający drogami i liniami kolejowymi obowiązani są przekazywać właściwym organom ochrony środowiska,
- pomiary wykonane w związku z eksploatacją instalacji i urządzeń, które prowadzący instalację lub użytkownicy urządzeń mają obowiązek przekazywać właściwym organom ochrony środowiska.

Ocena stanu akustycznego w województwie sporządzona zostanie na podstawie wyników pomiarów uzyskanych w badanych punktach, w porównaniu ich z wartościami dopuszczalnymi, określonymi dla danego terenu chronionego akustycznie. Do oceny stanu akustycznego w województwie świętokrzyskim zostaną wykorzystane mapy akustyczne i wyniki pomiarów hałasu, prowadzonych przez inne jednostki z mocy prawa do tego zobligowane, oraz wyniki pomiarów hałasu przemysłowego.

Ponadto na potrzeby oceny stanu akustycznego w województwie planuje się wykonanie dwóch lokalnych map akustycznych, dla terenów o których mowa w art. 117 ust. 5 ustawy – Prawo ochrony środowiska tj. dla miast o liczbie ludności mniejszej niż 100 tysięcy. Pierwsza sporządzona zostanie do końca 2017 roku dla miasta Chmielnika, druga do końca 2020 roku dla miasta Buska-Zdroju.

Pomiary hałasu ujęte w programie zapewniają dostarczanie, poprzez GIOŚ, odpowiednich danych w ramach statystyki państwowej.

Dane pozyskiwane w ramach monitoringu hałasu komunikacyjnego oraz przemysłowego gromadzone będą w bazie EHAŁAS, działającej w systemie informatycznym Ekoinfonet. Informacje o wprowadzeniu oraz zatwierdzeniu na poziomie wojewódzkim danych pomiarowych za rok poprzedni, WIOŚ Kielce przesyłał będzie do GIOŚ do dnia 31 marca każdego roku.

Udostępnianie i rozpowszechnianie wyników badań i ocen dotyczących ochrony przed hałasem następować będzie poprzez:

- opracowywanie rozdziałów do raportów kompleksowych o stanie środowiska w województwie,
- aktualizowanie strony internetowej WIOŚ,
- udostępnianie informacji na podstawie wniosków zainteresowanych stron.

Wykonanie pełnego zakresu planowanych pomiarów własnych WIOŚ uzależnione będzie od dostępności środków finansowych i możliwości kadrowych WIOŚ.

Szczegółowy program planowanych pomiarów monitoringowych hałasu zawierają tabele 3.3.1., 3.3.2., 3.3.3., 3.3.4., 3.3.5.

Tabela 3.3.1. Zestawienie pomiarów monitoringu hałasu w województwie świętokrzyskim zaplanowanych na rok 2016

Lp.	Miejscowość lub źródło liniowe (obszar)	Objęte obowiązkiem mapowania	Liczba punktów pomiarowych					Przyjęta metodyka badań			Planowany okres pomiarowy: wiosenny, letni, jesienno-zimowy	Sposób udostępnienia wyników badań raport/Internet/EHAŁAS
			L _D	L _W	L _N	L _{AeqD}	L _{AeqN}	P.c.	M.pr.	SEL		
Hałas drogowy												
1	Chmielnik	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
2	Chmielnik	nie				3	3	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
3	Brody Ilżeckie	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
4	Baltàw	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
5	Jędrzejów	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
6	Jędrzejów	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
7	Staszów	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
Hałas kolejowy												
1	Zagnańsk	nie				1	1			+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
2	Ćmielów	nie				1	1			+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS

Objaśnienia:

L_D – długookresowy średni poziom dźwięku - pora dnia (6:00 – 18:00)

L_W – długookresowy średni poziom dźwięku - pora wieczoru (18:00 – 22:00)

L_N – długookresowy średni poziom dźwięku - pora nocy (22:00 – 6:00)

L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku - pora dnia (6:00 – 22:00)

L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku - pora nocy (22:00 – 6:00)

Przyjęta metodyka badań: P.c. – metoda pomiarów ciągłych w ograniczonym czasie, M. pr. – metoda próbkowania, SEL – metoda pomiarów poziomów ekspozycyjnych

Tabela 3.3.2. Zestawienie pomiarów monitoringu hałasu w województwie świętokrzyskim zaplanowanych na rok 2017

Lp.	Miejscowość lub źródło liniowe (obszar)	Objęte obowiązkiem mapowania	Liczba punktów pomiarowych					Przyjęta metodyka badań			Planowany okres pomiarowy: wiosenny, letni, jesienno-zimowy	Sposób udostępnienia wyników badań raport/Internet/EHAŁAS
			L _D	L _W	L _N	L _{AeqD}	L _{AeqN}	P.c.	M.pr.	SEL		
Hałas drogowy												
1	Połaniec	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
2	Połaniec	nie				3	3	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
3	Pińczów	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
4	Działoszyce	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
5	Skalbmierz	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
6	Solec-Zdrój	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
7	Raków	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
Hałas kolejowy												
1	Sobków	nie				1	1			+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
2	Klimontów (pow. jędrzejowski)	nie				1	1			+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS

Objaśnienia:

L_D – długookresowy średni poziom dźwięku - pora dnia (6:00 – 18:00)

L_W – długookresowy średni poziom dźwięku - pora wieczoru (18:00 – 22:00)

L_N – długookresowy średni poziom dźwięku - pora nocy (22:00 – 6:00)

L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku - pora dnia (6:00 – 22:00)

L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku - pora nocy (22:00 – 6:00)

Przyjęta metodyka badań: P.c. – metoda pomiarów ciągłych w ograniczonym czasie, M. pr. – metoda próbkowania, SEL – metoda pomiarów poziomów ekspozycyjnych

Tabela 3.3.3. Zestawienie pomiarów monitoringu hałasu w województwie świętokrzyskim zaplanowanych na rok 2018

Lp.	Miejscowość lub źródło liniowe (obszar)	Objęte obowiązkiem mapowania	Liczba punktów pomiarowych					Przyjęta metodyka badań			Planowany okres pomiarowy: wiosenny, letni, jesienno-zimowy	Sposób udostępnienia wyników badań raport/Internet/EHAŁAS
			L _D	L _W	L _N	L _{AeqD}	L _{AeqN}	P.c.	M.pr.	SEL		
Hałas drogowy												
1	Bodzentyn	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
2	Bodzentyn	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
3	Starachowice	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
4	Ostrowiec Świętokrzyski	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
5	Skarżysko-Kamienna	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
6	Kazimierza Wielka	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
7	Kazimierza Wielka	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
8	Zagnańsk	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
9	Zagnańsk	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
Hałas kolejowy												
1	Rykoszyn	nie				1	1			+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
2	Żeliszawice	nie				1	1			+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS

Objaśnienia:

L_D – długookresowy średni poziom dźwięku - pora dnia (6:00 – 18:00)

L_W – długookresowy średni poziom dźwięku - pora wieczoru (18:00 – 22:00)

L_N – długookresowy średni poziom dźwięku - pora nocy (22:00 – 6:00)

L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku - pora dnia (6:00 – 22:00)

L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku - pora nocy (22:00 – 6:00)

Przyjęta metodyka badań: P.c. – metoda pomiarów ciągłych w ograniczonym czasie, M. pr. – metoda próbkowania, SEL – metoda pomiarów poziomów ekspozycyjnych

Tabela 3.3.4. Zestawienie pomiarów monitoringu hałasu w województwie świętokrzyskim zaplanowanych na rok 2019

Lp.	Miejscowość lub źródło liniowe (obszar)	Objęte obowiązkiem mapowania	Liczba punktów pomiarowych					Przyjęta metodyka badań			Planowany okres pomiarowy: wiosenny, letni, jesienno-zimowy	Sposób udostępnienia wyników badań raport/Internet/EHAŁAS
			L _D	L _W	L _N	L _{AeqD}	L _{AeqN}	P.c.	M.pr.	SEL		
Hałas drogowy												
1	Busko-Zdrój	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
2	Busko-Zdrój	nie				3	3	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
3	Ożarów	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
4	Ożarów	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
5	Nowa Słupia	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
6	Radoszyce	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
7	Iwaniska	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
Hałas kolejowy												
1	Tumlin-Węgle	nie				1	1			+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
2	Suchedniów	nie				1	1			+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS

Objaśnienia:

L_D – długookresowy średni poziom dźwięku - pora dnia (6:00 – 18:00)

L_W – długookresowy średni poziom dźwięku - pora wieczoru (18:00 – 22:00)

L_N – długookresowy średni poziom dźwięku - pora nocy (22:00 – 6:00)

L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku - pora dnia (6:00 – 22:00)

L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku - pora nocy (22:00 – 6:00)

Przyjęta metodyka badań: P.c. – metoda pomiarów ciągłych w ograniczonym czasie, M. pr. – metoda próbkowania, SEL – metoda pomiarów poziomów ekspozycyjnych

Tabela 3.3.5. Zestawienie pomiarów monitoringu hałasu w województwie świętokrzyskim zaplanowanych na rok 2020

Lp.	Miejscowość lub źródło liniowe (obszar)	Objęte obowiązkiem mapowania	Liczba punktów pomiarowych					Przyjęta metodyka badań			Planowany okres pomiarowy: wiosenny, letni, jesienno-zimowy	Sposób udostępnienia wyników badań raport/Internet/EHAŁAS
			L _D	L _W	L _N	L _{AeqD}	L _{AeqN}	P.c.	M.pr.	SEL		
Hałas drogowy												
1	Małogoszcz	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
2	Małogoszcz	nie				2	2	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
3	Szydłów	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
4	Secemin	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
5	Kurzelów	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
6	Oksa	nie				1	1	+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
7	Motkowice	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
8	Modliszewice	nie	1	1	1			+		+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
Hałas kolejowy												
1	Sandomierz	nie				1	1			+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS
2	Bodzechów	nie				1	1			+	wiosenny, letni, jesienno-zimowy	raport/internet/EHAŁAS

Objaśnienia:

L_D – długookresowy średni poziom dźwięku - pora dnia (6:00 – 18:00)

L_W – długookresowy średni poziom dźwięku - pora wieczoru (18:00 – 22:00)

L_N – długookresowy średni poziom dźwięku - pora nocy (22:00 – 6:00)

L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku - pora dnia (6:00 – 22:00)

L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku - pora nocy (22:00 – 6:00)

Przyjęta metodyka badań: P.c. – metoda pomiarów ciągłych w ograniczonym czasie, M. pr. – metoda próbkowania, SEL – metoda pomiarów poziomów ekspozycyjnych

3.4. Podsystem monitoringu pól elektromagnetycznych

Regulacje prawne w zakresie pomiarów i oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku stanowią:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.) - art. 26 oraz art. 123;
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 listopada 2010 r. w sprawie sposobu i częstotliwości aktualizacji informacji o środowisku (Dz. U. z 2010 r. Nr 227, poz. 1485);
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r. Nr 213, poz. 1397).

Zgodnie z art. 123 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.) oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Prowadzenie okresowych pomiarów monitoringowych poziomów pól elektromagnetycznych należy do ustawowych zadań wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

W rozumieniu ustawy Poś. pola elektromagnetyczne (PEM) są to pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach z zakresu od 0 Hz do 300 GHz.

W latach 2016-2020 WIOŚ w Kielcach będzie kontynuował prace w ramach podsystemu monitoringu PEM w zakresie obserwacji poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku z uwzględnieniem zmian zachodzących na przestrzeni lat objętych monitoringiem. Podstawowym założeniem tej obserwacji jest śledzenie zmian poziomów pól elektromagnetycznych, w powiązaniu z informacją o występowaniu źródeł pól elektromagnetycznych, mogących powodować przekroczenia wartości dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r., w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883).

Zadanie: **Pozyskiwanie informacji o źródłach pól elektromagnetycznych**

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397) do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w kontekście pól elektromagnetycznych, zalicza się:

- stacje elektroenergetyczne lub napowietrzne linie elektroenergetyczne, o napięciu znamionowym wynoszącym nie mniej niż 110 kV;
- instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne, z wyłączeniem radiolinii, emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0,03 MHz do 300 000 MHz, których równoważna moc promieniowana izotropowo wyznaczona dla jednej anteny wynosi nie mniej niż 15 W.

Wojewódzki inspektorat ochrony środowiska informacje o urządzeniach i instalacjach emitujących promieniowanie elektromagnetyczne będzie pozyskiwać sukcesywnie w ramach działalności monitoringowej.

Dodatkowym źródłem informacji, w tym o stacjach i liniach elektroenergetycznych może być:

- działalność kontrolna Inspekcji Ochrony Środowiska,
- starosta,
- baza danych o pozwoleniach radiowych wydanych przez Urząd Komunikacji Elektronicznej,
- informacja od Polskich Sieci Elektroenergetycznych Operator S.A.

Zebrane informacje o źródłach pól elektromagnetycznych gromadzone będą sukcesywnie w centralnej bazie danych pól elektromagnetycznych JELMAG i będą wykorzystywane m.in. przy sporządzaniu i analizie ocen poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Zadanie: Pomiary monitoringowe i ocena poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi pomiary monitoringowe PEM tj. pomiary poziomów wartości składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wytwarzanego i wprowadzanego do środowiska w sposób sztuczny przez źródła pól elektromagnetycznych w celu uzyskania danych do przeprowadzenia oceny. Źródłami pól elektromagnetycznych są głównie obiekty radiokomunikacyjne, w tym: stacje nadawcze radiowe i telewizyjne oraz stacje bazowe telefonii komórkowych.

W latach 2016-2020 na terenie województwa świętokrzyskiego kontynuowane będą badania poziomów PEM w 135 punktach pomiarowych, po 45 punktów w roku, rozmieszczonych w trzech typach terenów dostępnych dla ludności tj.: w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys., w pozostałych miastach i na terenach wiejskich. Pomiary monitoringowe PEM prowadzone są w trzyletnich cyklach począwszy od 2008 roku, a rok 2016 jest ostatnim z kolejnego cyklu pomiarowego.

Zakres i sposób prowadzenia tych badań określa rozporządzenie Ministra Środowiska z 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645).

Zgodnie z tym rozporządzeniem monitoring pól elektromagnetycznym odbywa się poprzez pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz.

Szczegółowy program wykonywania pomiarów monitoringowych poziomów pól elektromagnetycznych wraz z lokalizacją punktów pomiarowych zawierają tabele 3.4.1., 3.4.2., 3.4.3., 3.4.4., 3.4.5.

Dane z okresowych pomiarów monitoringowych PEM oraz informacje o urządzeniach i instalacjach emitujących promieniowanie elektromagnetyczne wprowadzane będą do bazy JELMAG, działającej w systemie informatycznym Ekoinfonet. Roczne oraz trzyletnie sprawozdania z monitoringu pól elektromagnetycznych generowane będą bezpośrednio z bazy danych JELMAG i przekazywane do GIOŚ w terminie do 31 marca wraz z wynikami za rok poprzedni.

GIOŚ w oparciu o wyniki pomiarów monitoringowych prowadzonych przez WIOŚ opracowuje cykliczne oceny (roczne i trzyletnie) poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w skali całego kraju. W roku 2017 i 2020 zostaną wykonane oceny trzyletnie podsumowujące trzyletnie cykle pomiarowe. Oceny te zostaną udostępnione na stronie internetowej GIOŚ.

Udostępnianie i rozpowszechnianie wyników badań i ocen dotyczących ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi następować będzie poprzez:

- opracowywanie rozdziałów do raportów kompleksowych o stanie środowiska w województwie,
- aktualizowanie strony internetowej WIOŚ,
- udostępnianie informacji na podstawie wniosków zainteresowanych stron.

Minimalny zakres tych informacji, udostępnianych za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych obejmuje:

- 1) wyniki okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku;
- 2) wykaz terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Wyniki pomiarów i ocen wykorzystywane będą przez GIOŚ do tematycznych publikacji wydawanych dla kraju.

Tabela 3.4.1. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie świętokrzyskim w 2016 r.
Nazwa programu – T 2016

Nazwa punktu	Miejscowość	Lokalizacja punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne punktów pomiarowych WGS84	
			Szerokość	Długość
Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.				
T_2013_A_5	Kielce	Plac Targowy (KSM)	50.8645°	20.64056°
T_2013_A_2	Kielce	Os. Bocianek	50.88508°	20.64717°
T_2013_A_1	Kielce	Os. Sady	50.88278°	20.63194°
T_2013_A_4	Kielce	Os. Na Stoku	50.89703°	20.67219°
T_2013_A_3	Kielce	Os. Jagiellońskie	50.87008°	20.60594°
T_2013_A_10	Starachowice	Os. Szlakowisko	51.05061°	21.06789°
T_2013_A_8	Starachowice	Os. Skarpa	51.045°	21.08228°
T_2013_A_9	Starachowice	Os. Skalka	51.05072°	21.09°
T_2013_A_6	Starachowice	obok Szpitala Miejskiego	51.06531°	21.07342°
T_2013_A_7	Starachowice	Łazy	51.04439°	21.08644°
T_2013_A_11	Ostrowiec Świętokrzyski	Os. Słoneczne	50.94519°	21.39411°
T_2013_A_12	Ostrowiec Świętokrzyski	Os. Stawki	50.94878°	21.40644°
T_2013_A_13	Ostrowiec Świętokrzyski	Koszary	50.95672°	21.42572°
T_2013_A_14	Ostrowiec Świętokrzyski	Rzeczki	50.96211°	21.39589°
T_2013_A_15	Ostrowiec Świętokrzyski	Os. Hutnicze	50.92578°	21.37992°
Pozostałe miasta				
T_2013_B_26	Sandomierz	Rynek	50.67928°	21.74997°
T_2013_B_20	Małogoszcz	obok szkoły podst.	50.80789°	20.26969°
T_2013_B_21	Włoszczowa	ul. M. Reja 5	50.87206°	19.95544°
T_2013_B_22	Skalbmierz	ul. Ppor. "Brzozy II"	50.32133°	20.39822°
T_2013_B_18	Chmielnik	plac Kościelny	50.61422°	20.75339°
T_2013_B_29	Ożarów	obok remizy OSP	50.88797°	21.66697°
T_2013_B_28	Kunów	obok kościoła	50.95669°	21.27706°
T_2013_B_23	Końskie	ul. Armii Krajowej 22	51.19667°	20.41144°
T_2013_B_17	Suchedniów	ul. Szarych Szeregów 6	51.04769°	20.84661°
T_2013_B_25	Koprzywnica	ul. 11 Listopada 33	50.59297°	21.57903°
T_2013_B_24	Połaniec	ul. Żapniowska	50.42442°	21.28214°
T_2013_B_19	Bodzentyn	plac Żwirki	50.94094°	20.95817°
T_2013_B_27	Pińczów	ul. Bat. Chłopskich	50.51653°	20.53394°
T_2013_B_16	Sędziszów	ul. Przemysłowa 9	50.56014°	20.04033°
T_2013_B_30	Skarżysko - Kamienna	ul. Sikorskiego 10	51.11481°	20.85636°
Tereny wiejskie				
T_2013_C_39	Wiślica	ul. Podwale 2	50.33336°	20.67394°
T_2013_C_44	Makoszyn	przy drodze 74	50.80886°	20.96044°
T_2013_C_33	Ruda	Obok szkoły	50.78717°	20.77261°
T_2013_C_37	Nagłowice	ul. Jana Pawła II	50.67742°	20.10294°
T_2013_C_32	Smyków	plac zabaw/"Orlik"	51.05728°	20.40183°
T_2013_C_34	Strawczyn	ul. Ogrodowa 12	50.93878°	20.41919°
T_2013_C_35	Sobków	plac Wolności	50.69942°	20.45156°
T_2013_C_45	Michałów	obok Centrum Kultury	50.49028°	20.45672°
T_2013_C_43	Baćkowice	Baćkowice 86	50.79614°	21.23261°
T_2013_C_38	Fałków	obok UG	51.13444°	20.10628°
T_2013_C_31	Górno	Górno 80	50.85022°	20.82264°
T_2013_C_42	Tuczepy	obok UG	50.51681°	20.99297°
T_2013_C_36	Bogoria	obok kościoła	50.65019°	21.26081°
T_2013_C_41	Wilczyce	Wilczyce 173	50.74528°	21.65683°
T_2013_C_40	Radków	Radków 88	50.71378°	19.98636°

Tabela 3.4.2. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie świętokrzyskim w 2017 r.
Nazwa programu – T_2017

Nazwa punktu	Miejscowość	Lokalizacja punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne punktów pomiarowych WGS84	
			Szerokość	Długość
Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.				
T_2011_A_1	Kielce	Park Miejski	50.86822°	20.62436°
T_2011_A_3	Kielce	ul. Wapiennikowa	50.85281°	20.62561°
T_2011_A_5	Kielce	ul. Żniwna	50.87836°	20.65722°
T_2011_A_2	Kielce	Os. Podkarczówka	50.85131°	20.58567°
T_2011_A_4	Kielce	Os. Herby	50.89006°	20.61803°
T_2014_A_8	Starachowice	ul. Ostrowiecka 134/szkoła	51.05261°	21.06486°
T_2014_A_10	Starachowice	Lubianka	51.02667°	21.05097°
T_2011_A_7	Starachowice	Wierzbnik (Stare Miasto)	51.04111°	21.08392°
T_2011_A_9	Starachowice	Os. Las	51.05836°	21.07867°
T_2011_A_6	Starachowice	Os. Trzech Krzyży	51.03544°	21.07442°
T_2011_A_15	Ostrowiec Świętokrzyski	Park Miejski (Śródmieście)	50.93689°	21.38328°
T_2011_A_11	Ostrowiec Świętokrzyski	Ludwików	50.92478°	21.39339°
T_2011_A_12	Ostrowiec Świętokrzyski	Denków	50.93078°	21.42128°
T_2011_A_14	Ostrowiec Świętokrzyski	Kolonia Robotnicza	50.95672°	21.37364°
T_2011_A_13	Ostrowiec Świętokrzyski	Henryków	50.95753°	21.36844°
Pozostałe miasta				
T_2011_B_21	Pińczów	ul. 1 – go Maja	50.52261°	20.521°
T_2014_B_29	Sandomierz	ul. Słowackiego	50.68406°	21.74086°
T_2017_B_25	Opatów	ul. Kopernika (biedronka)	50.79815°	21.43248°
T_2011_B_22	Suchedniów	ul. Mickiewicza 2	51.04744°	20.83225°
T_2011_B_26	Sędziszów	ul. Dworcowa	50.56458°	20.05322°
T_2011_B_30	Zawichost	Rynek Duży	50.80742°	21.852°
T_2011_B_23	Stąporków	ul. Piłsudskiego 103	51.13747°	20.57103°
T_2014_B_27	Włoszczowa	ul. Partyzantów/UG	50.85222°	19.96731°
T_2011_B_16	Jędrzejów	ul. Głowackiego	50.63794°	20.30544°
T_2011_B_18	Połaniec	Pl. Uniwersału Połanieck.	50.43264°	21.28106°
T_2011_B_28	Busko–Zdrój	ul. Staszica/Prusa	50.47506°	20.71847°
T_2011_B_20	Kunów	ul. Słowackiego/Langiewicza	50.96353°	21.28236°
T_2014_B_24	Daleszyce	pl. S. Staszica	50.80239°	20.80125°
T_2017_B_17	Staszów	ul. Jana Pawła	50.56756°	21.17229°
T_2011_B_19	Skarżysko - Kamienna	Al. Niepodległości	51.11156°	20.86875°
Tereny wiejskie				
T_2011_C_35	Zagnańsk	ul. Turystyczna 65A	50.97983°	20.66392°
T_2011_C_33	Piekoszów	ul. Częstochowska	50.88094°	20.46589°
T_2011_C_38	Oksa	plac M. Reja	50.72753°	20.10297°
T_2011_C_34	Morawica	ul. Szkolna 6	50.74419°	20.61808°
T_2011_C_36	Cedzyna	Cedzyna 86	50.86822°	20.72081°
T_2011_C_40	Nowy Korczyn	pl. 1 Maja 18	50.29936°	20.80978°
T_2011_C_41	Czarnocin	obok kościoła i przedszkola	50.34111°	20.51856°
T_2011_C_37	Nowa Słupia	wejście do Puszczy Jodłowej	50.86078°	21.07831°
T_2011_C_39	Dobromierz	ul. Jeżowiec 2	51.00289°	19.89506°
T_2011_C_32	Imielno	ul. Kościelna 3	50.58456°	20.44403°
T_2011_C_31	Kozłów (gm. Małogoszcz)	obok kościoła	50.82614°	20.16081°
T_2011_C_42	Gnojno	obok szkoły podst.	50.60394°	20.84103°
T_2011_C_45	Radoszyce	Rynek	51.07339°	20.26014°
T_2011_C_44	Secemin	pl. Wolności 14	50.76892°	19.83661°
T_2011_C_43	Tarłów	przy drodze 79	51.00147°	21.7155°

*Niebieską czcionką zaznaczono zmiany w lokalizacji punktów i współrzędnych geograficznych

Tabela 3.4.3. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie świętokrzyskim w 2018 r.
Nazwa programu – T 2018

Nazwa Punktu	Miejscowość	Lokalizacja punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne punktów pomiarowych WGS84	
			Szerokość	Długość
Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.				
T_2012_A_1	Kielce	Os. Ślichowice	50.87042°	20.63047°
T_2012_A_2	Kielce	ul. Sienkiewicza	50.88469°	20.58869°
T_2012_A_3	Kielce	Os. Uroczysko	50.85008°	20.63319°
T_2012_A_4	Kielce	Os. Barwinek	50.85122°	20.55383°
T_2012_A_5	Kielce	Os. Białogon	50.89461°	20.64833°
T_2012_A_11	Starachowice	Os. Żeromskiego	51.04425°	21.08633°
T_2012_A_12	Starachowice	Os. Wierzbowe	51.0415°	21.07069°
T_2012_A_13	Starachowice	Os. Majówka	51.05067°	21.08097°
T_2015_A_14	Starachowice	Os. Orłowo	51.04836°	21.0715°
T_2012_A_15	Starachowice	Os. Młynówka	51.04244°	21.09461°
T_2012_A_6	Ostrowiec Świętokrzyski	Park Częstocice	50.92747°	21.36206°
T_2012_A_7	Ostrowiec Świętokrzyski	Os. Złotej Jesieni	50.94317°	21.39642°
T_2012_A_8	Ostrowiec Świętokrzyski	Os. Rosochy	50.94728°	21.41172°
T_2012_A_9	Ostrowiec Świętokrzyski	Os. Sienkiewiczowskie	50.95125°	21.3765°
T_2012_A_10	Ostrowiec Świętokrzyski	Gutwin	50.96436°	21.39753°
Pozostałe miasta				
T_2012_B_20	Końskie	plac T. Kościuszki	51.19089°	20.40861°
T_2018_B_19	Busko-Zdrój	ul. Józefa Waclawa Grotta	50.46914°	20.7263°
T_2012_B_16	Osiek	ul. Rynek	50.51975°	21.44286°
T_2012_B_18	Kazimierza Wielka	ul. Armii Krajowej 7	50.26389°	20.49164°
T_2012_B_17	Małogoszcz	plac T. Kościuszki	50.81233°	20.26528°
T_2012_B_21	Jędrzejów	ul. Reymonta 1	50.65058°	20.28689°
T_2012_B_22	Chęciny	plac S. Żeromskiego	50.80164°	20.46342°
T_2012_B_28	Ćmielów	ul. Rynek	50.89219°	21.5105°
T_2015_B_26	Bodzentyn	ul. Kielecka	50.93964°	20.94919°
T_2012_B_24	Skarżysko – Kamienna	ul. Sokola 30	51.12136°	20.87531°
T_2012_B_29	Działoszyce	plac Partyzantów 2	50.36467°	20.35242°
T_2012_B_27	Zawichost	ul. Sandomierska	50.80497°	21.86011°
T_2012_B_23	Włoszczowa	ul. Wiśniowa 19	50.84967°	19.97689°
T_2012_B_30	Staszów	ul. Konstytucji 3 Maja 6	50.55825°	21.17892°
T_2012_B_25	Opatów	ul. Kilińskiego	50.80297°	21.42228°
Tereny wiejskie				
T_2012_C_35	Św. Krzyż	obok klasztoru	50.85894°	21.05286°
T_2018_C_34	Waśniów	Rynek (Urząd Gminy)	50.89961°	21.22266°
T_2012_C_33	Mirzec	obok kościoła	51.13644°	21.05694°
T_2012_C_32	Słupia Jędrzejowska	plac obok remizy OSP	50.60281°	19.97106°
T_2012_C_31	Iwaniska	ul. Rynek	50.73169°	21.27731°
T_2018_C_39	Mąchoć Scholasteria	Szkoła	50.91057°	20.79681°
T_2012_C_45	Kranów/Daleszyce	Kranów 11A	50.80917°	20.77308°
T_2012_C_41	Gowarczów	Plac XX-lecia	51.27831°	20.43936°
T_2012_C_42	Mniów	ul. Gajowa 13	51.0125°	20.48772°
T_2012_C_37	Bałtów	Bałtów 55	51.01506°	21.53839°
T_2012_C_40	Pacanów	ul. Kościelna 24	50.40192°	21.04181°
T_2018_C_43	Łopuszno	Urząd Gminy	51.95164°	20.25276°
T_2012_C_44	Stawiany	obok biblioteki publ.	50.59608°	20.60511°
T_2012_C_36	Piotrkowice	obok sanktuarium	50.67017°	20.66361°
T_2018_C_38	Ujazd	Zamek	50.71324°	21.31058°

*Niebieską czcionką zaznaczono zmiany w lokalizacji punktów i współrzędnych geograficznych

Tabela 3.4.4. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie świętokrzyskim w 2019 r.
Nazwa programu – T 2019

Nazwa punktu	Miejscowość	Lokalizacja punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne punktów pomiarowych WGS84	
			Szerokość	Długość
Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.				
T_2013_A_5	Kielce	Plac Targowy (KSM)	50.8645°	20.64056°
T_2013_A_2	Kielce	Os. Bocianek	50.88508°	20.64717°
T_2013_A_1	Kielce	Os. Sady	50.88278°	20.63194°
T_2013_A_4	Kielce	Os. Na Stoku	50.89703°	20.67219°
T_2013_A_3	Kielce	Os. Jagiellońskie	50.87008°	20.60594°
T_2013_A_10	Starachowice	Os. Szlakowisko	51.05061°	21.06789°
T_2013_A_8	Starachowice	Os. Skarpa	51.045°	21.08228°
T_2013_A_9	Starachowice	Os. Skalka	51.05072°	21.09°
T_2013_A_6	Starachowice	obok Szpitala Miejskiego	51.06531°	21.07342°
T_2013_A_7	Starachowice	Łazy	51.04439°	21.08644°
T_2013_A_11	Ostrowiec Świętokrzyski	Os. Słoneczne	50.94519°	21.39411°
T_2013_A_12	Ostrowiec Świętokrzyski	Os. Stawki	50.94878°	21.40644°
T_2013_A_13	Ostrowiec Świętokrzyski	Koszary	50.95672°	21.42572°
T_2013_A_14	Ostrowiec Świętokrzyski	Rzeczki	50.96211°	21.39589°
T_2013_A_15	Ostrowiec Świętokrzyski	Os. Hutnicze	50.92578°	21.37992°
Pozostałe miasta				
T_2013_B_26	Sandomierz	Rynek	50.67928°	21.74997°
T_2013_B_20	Małogoszcz	obok szkoły podst.	50.80789°	20.26969°
T_2013_B_21	Włoszczowa	ul. M. Reja 5	50.87206°	19.95544°
T_2013_B_22	Skalbmierz	ul. Ppor. "Brzozy II"	50.32133°	20.39822°
T_2013_B_18	Chmielnik	plac Kościelny	50.61422°	20.75339°
T_2013_B_29	Ożarów	obok remizy OSP	50.88797°	21.66697°
T_2013_B_28	Kunów	obok kościoła	50.95669°	21.27706°
T_2013_B_23	Końskie	ul. Armii Krajowej 22	51.19667°	20.41144°
T_2013_B_17	Suchedniów	ul. Szarych Szeregów 6	51.04769°	20.84661°
T_2013_B_25	Koprzywnica	ul. 11 Listopada 33	50.59297°	21.57903°
T_2013_B_24	Połaniec	ul. Żapniowska	50.42442°	21.28214°
T_2013_B_19	Bodzentyn	plac Żwirki	50.94094°	20.95817°
T_2013_B_27	Pińczów	ul. Bat. Chłopskich	50.51653°	20.53394°
T_2013_B_16	Sędziszów	ul. Przemysłowa 9	50.56014°	20.04033°
T_2013_B_30	Skarżysko - Kamienna	ul. Sikorskiego 10	51.11481°	20.85636°
Tereny wiejskie				
T_2013_C_39	Wiślica	ul. Podwale 2	50.33336°	20.67394°
T_2013_C_44	Makoszyn	przy drodze 74	50.80886°	20.96044°
T_2013_C_33	Ruda	Obok szkoły	51.78717°	20.77261°
T_2013_C_37	Nagłowice	ul. Jana Pawła II	50.67742°	20.10294°
T_2013_C_32	Smyków	plac zabaw "Orlik"	51.05728°	20.40183°
T_2013_C_34	Strawczyn	ul. Ogrodowa 12	50.93878°	20.41919°
T_2013_C_35	Sobków	plac Wolności	50.69942°	20.45156°
T_2013_C_45	Michałów	obok Centrum Kultury	50.49028°	20.45672°
T_2013_C_43	Baćkowice	Baćkowice 86	50.79614°	21.23261°
T_2013_C_38	Fałków	obok UG	51.13444°	20.10628°
T_2013_C_31	Górno	Górno 80	50.85022°	20.82264°
T_2013_C_42	Tuczępy	obok UG	50.51681°	20.99297°
T_2013_C_36	Bogoria	obok kościoła	50.65019°	21.26081°
T_2013_C_41	Wilczyce	Wilczyce 173	50.74528°	21.65683°
T_2013_C_40	Radków	Radków 88	50.71378°	19.98636°

Tabela 3.4.5. Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu pól elektromagnetycznych w województwie świętokrzyskim w 2020 r.
Nazwa programu – T 2020

Nazwa punktu	Miejscowość	Lokalizacja punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne punktów pomiarowych WGS84	
			Szerokość	Długość
Centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.				
T_2011_A_1	Kielce	Park Miejski	50.86822°	20.62436°
T_2011_A_3	Kielce	ul. Wapiennikowa	50.85281°	20.62561°
T_2011_A_5	Kielce	ul. Żniwna	50.87836°	20.65722°
T_2011_A_2	Kielce	Os. Podkarczówka	50.85131°	20.58567°
T_2011_A_4	Kielce	Os. Herby	50.89006°	20.61803°
T_2014_A_8	Starachowice	ul. Ostrowiecka 134/szkoła	51.05261°	21.06486°
T_2014_A_10	Starachowice	Lubianka	51.02667°	21.05097°
T_2011_A_7	Starachowice	Wierzbnik (Stare Miasto)	51.04111°	21.08392°
T_2011_A_9	Starachowice	Os. Las	51.05836°	21.07867°
T_2011_A_6	Starachowice	Os. Trzech Krzyży	51.03544°	21.07442°
T_2011_A_15	Ostrowiec Świętokrzyski	Park Miejski (Śródmieście)	50.93689°	21.38328°
T_2011_A_11	Ostrowiec Świętokrzyski	Ludwików	50.92478°	21.39339°
T_2011_A_12	Ostrowiec Świętokrzyski	Denków	50.93078°	21.42128°
T_2011_A_14	Ostrowiec Świętokrzyski	Kolonia Robotnicza	50.95672°	21.37364°
T_2011_A_13	Ostrowiec Świętokrzyski	Henryków	50.95753°	21.36844°
Pozostałe miasta				
T_2011_B_21	Pińczów	ul. 1 – go Maja	50.52261°	20.521°
T_2014_B_29	Sandomierz	ul. Słowackiego	50.68406°	21.74086°
T_2017_B_25	Opatów	ul. Kopernika (biedronka)	50.79815°	21.43248°
T_2011_B_22	Suchedniów	ul. Mickiewicza 2	51.04744°	20.83225°
T_2011_B_26	Sędziszów	ul. Dworcowa	50.56458°	20.05322°
T_2011_B_30	Zawichost	Rynek Duży	50.80742°	21.852°
T_2011_B_23	Stąporków	ul. Piłsudskiego 103	51.13747°	20.57103°
T_2014_B_27	Włoszczowa	ul. Partyzantów/UG	50.85222°	19.96731°
T_2011_B_16	Jędrzejów	ul. Głowackiego	50.63794°	20.30544°
T_2011_B_18	Połaniec	Pl. Uniwersału Połanieck.	50.43264°	21.28106°
T_2011_B_28	Busko-Zdrój	ul. Staszica/Prusa	50.47506°	20.71847°
T_2011_B_20	Kunów	ul. Słowackiego/Langiewicza	50.96353°	21.28236°
T_2014_B_24	Daleszyce	pl. S. Staszica	50.80239°	20.80125°
T_2017_B_17	Staszów	ul. Jana Pawła	50.56756°	21.17229°
T_2011_B_19	Skarżysko - Kamienna	Al. Niepodległości	51.11156°	20.86875°
Tereny wiejskie				
T_2011_C_35	Zagnańsk	ul. Turystyczna 65A	50.97983°	20.66392°
T_2011_C_33	Piekoszów	ul. Częstochowska	50.88094°	20.46589°
T_2011_C_38	Oksa	plac M. Reja	50.72753°	20.10297°
T_2011_C_34	Morawica	ul. Szkolna 6	50.74419°	20.61808°
T_2011_C_36	Cedzyna	Cedzyna 86	50.86822°	20.72081°
T_2011_C_40	Nowy Korczyn	pl. 1 Maja 18	50.29936°	20.80978°
T_2011_C_41	Czarnocin	obok kościoła i przedszkola	50.34111°	20.51856°
T_2011_C_37	Nowa Słupia	wejście do Puszczy Jodłowej	50.86078°	21.07831°
T_2011_C_39	Dobromierz	ul. Jeżowiec 2	51.00289°	19.89506°
T_2011_C_32	Imielno	ul. Kościelna 3	50.58456°	20.44403°
T_2011_C_31	Kozłów (gm. Małogoszcz)	obok kościoła	50.82614°	20.16081°
T_2011_C_42	Gnojno	obok szkoły podst.	50.60394°	20.84103°
T_2011_C_45	Radoszyce	Rynek	51.07339°	20.26014°
T_2011_C_44	Secemin	pl. Wolności 14	50.76892°	19.83661°
T_2011_C_43	Tarłów	przy drodze 79	51.00147°	21.7155°

*Niebieską czcionką zaznaczono zmiany w lokalizacji punktów i współrzędnych geograficznych

4. Zintegrowane oceny stanu środowiska

W celu przygotowania czytelnej informacji, dla wspomagania procesów zarządzania środowiskiem i wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju stosownie do potrzeb dwóch głównych grup użytkowników informacji: ośrodków decyzyjnych oraz społeczeństwa przewiduje się przetwarzanie danych uzyskiwanych w wyniku realizowanych na obszarze województwa programów badawczo-pomiarowych Państwowego Monitoringu Środowiska, działalności kontrolnej, a także informacji pozyskiwanych z innych źródeł np. Systemu Statystyki Publicznej, organów administracji itp.

W strukturze PMS^Ś wydzielono w związku z tym odrębny blok – **zintegrowane oceny stanu środowiska**, w ramach którego, będą wykonywane:

- analizy i oceny stanu poszczególnych elementów środowiska w powiązaniu z czynnikami presji;
- analizy i oceny określonych problemów i zjawisk zachodzących w środowisku;
- prognozy przebiegu zjawisk, głównie w oparciu o analizy trendów, sukcesywnie z wykorzystaniem modelowania,
- analizy i oceny powiązań pomiędzy zmianami zachodzącymi w środowisku a warunkującymi je procesami społeczno-gospodarczymi, w tym w kontekście dobrej jakości życia.

Analizy i oceny wykonywane na poziomie województwa będą opracowywane w układzie presje – stan – reakcja. Podstawę do opracowania wojewódzkich raportów o stanie środowiska będą stanowiły wyniki ocen.

Opracowania i roczne oceny stanu środowiska w województwie, w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska (powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych, hałasu komunikacyjnego i pól elektromagnetycznych), będą wykonywane w zakresach i terminach zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa oraz w zależności od potrzeb i oczekiwań odbiorców regionalnych. Przy opracowywaniu raportów, komunikatów o stanie środowiska wykorzystywane będą również dane z prowadzonego na poziomie krajowym „Monitoringu jakości wód podziemnych” i „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski”.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska opracowywać będzie analizy i oceny w formie:

- kompleksowych raportów o stanie środowiska w województwie, z wykorzystaniem wskaźników w układzie P-S-R (Pressures/presje – State/stan – Response/środki przeciwdziałania),
- opracowań tematycznych dotyczących stanu poszczególnych elementów środowiska (zakres oraz częstotliwość publikacji będą dostosowane do aktualnych problemów dotyczących środowiska w województwie i oczekiwań odbiorców regionalnych).

Kompleksowe raporty o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim są opracowywane co dwa lata, kolejne planowane są na lata 2017 i 2019. Forma książkowa będzie uzależniona od dostępności środków finansowych.

Dodatkowo w 2016 r., po zakończeniu realizacji Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa świętokrzyskiego na lata 2013-2015, opracowany zostanie w formie elektronicznej syntetyczny raport o stanie środowiska w województwie, określający trendy zachodzących zmian, w oparciu o zestaw wskaźników opracowanych przez GIOŚ oraz własnych wskaźników specyficznych dla województwa.

Wyniki ocen, analiz i prognoz, w tym ww. raporty będą udostępniane również w formie elektronicznej na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach.

5. System jakości w PMŚ; laboratoria i sieci pomiarowe

Celem systemu jakości w PMŚ jest przede wszystkim zapewnienie odpowiedniej jakości danych o środowisku, zarówno w odniesieniu do wyników pomiarów, jak i ocen.

Dane o stanie środowiska generowane są głównie na podstawie badań wykonywanych w laboratorium lub automatycznych sieciach monitoringu, a biorąc pod uwagę rolę i znaczenie danych o stanie środowiska w procesach decyzyjnych i sprawozdawczości międzynarodowej, zapewnienie wysokiej jakości wyników badań, pomiarów i ocen jest jednym z najważniejszych zadań PMŚ.

Podstawowym zadaniem WIOŚ w latach 2016-2020 będzie wykonywanie pomiarów i badań zgodnie z procedurami z zakresu nowoczesnych technik analitycznych i pomiarowych, wdrażanie i utrzymanie systemu zarządzania jakością w laboratorium, jak również zapewnienie wymaganej ustawowo kompletności danych i odpowiedniej jakości ocen.

Laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach posiada wdrożony system zarządzania zgodny z normą PN-EN ISO/IEC 17025:2005, czego potwierdzeniem jest certyfikat wydany przez Polskie Centrum Akredytacji nr AB 106 ważny do dnia 07.04.2019 r. Akredytacja obejmuje oznaczenia chemiczne i fizyczne wody wraz z pobieraniem próbek wody oraz pomiarami natężenia pól elektromagnetycznych i hałasu środowiskowego, pochodzącego od instalacji urzędów i zakładów przemysłowych. Aktualnie trwają intensywne prace dotyczące wznowienia akredytacji dla oznaczania metali w próbkach wody i badań mikrobiologicznych, jak również nad wdrożeniem nowych metodyk badawczych dla substancji priorytetowych. Planowane jest także akredytowanie kolejnych metodyk.

Laboratorium w swojej działalności badawczej dąży do wykonywania badań i pomiarów w oparciu o najnowsze techniki i w miarę możliwości najlepszą aparaturę zapewniającą największą z możliwych dokładność badań. Dla potrzeb zapewnienia prawidłowości i miarodajności uzyskiwanych badań, prowadzona jest bieżąca wewnętrzna kontrola jakości pobierania próbek i wykonywania badań, a tryb postępowania w tym zakresie dostosowany jest do rodzaju przeprowadzanych badań, częstości ich wykonywania, wielkości serii pomiarowych, poziomu automatyzacji metody badawczej, stopnia trudności wykonania oznaczenia, wymaganej dokładności oraz powtarzalności wyników. W tym celu laboratorium korzysta ze wzorców o udokumentowanej spójności pomiarowej oraz certyfikowanych materiałów odniesienia. Systematycznie wzorcowany jest też sprzęt i aparatura pomiarowa. W celu potwierdzenia swoich kompetencji technicznych, laboratorium zamierza uczestniczyć w porównaniach międzylaboratoryjnych i badaniach biegłości. Dobrze zaplanowane i przemyślane uczestnictwo daje szansę wykorzystania uzyskanych wyników do monitorowania jakości wykonywanych badań i zapewnienia, że są one rzetelne i miarodajne. Wymóg uczestnictwa w badaniach biegłości wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 258, poz. 1550, z późn. zm.). Dlatego też badania fizykochemiczne i mikrobiologiczne poddawane będą weryfikacji raz na dwa lata w cyklu akredytacyjnym, natomiast pomiary hałasu i natężenia pól elektromagnetycznych poddawane będą corocznej weryfikacji w ramach porównań międzylaboratoryjnych. Planowany jest udział w międzylaboratoryjnych próbnianach pobierania i oznaczania biologicznych elementów oceny stanu ekologicznego wód powierzchniowych.

W miarę dostępności środków finansowych na zakupy inwestycyjne, WIOŚ będzie podejmował działania w celu wymiany przestarzałej lub nie spełniającej wymogów aparatury pomiarowej i sprzętu laboratoryjnego na nową, o odpowiednim poziomie detekcji.

Laboratorium będzie wdrażało nową aparaturę badawczo – pomiarową, mając na celu wdrożenie wszystkich związków priorytetowych wymaganych prawem oraz zastępowanie używanych procedur metodykami referencyjnymi. Ponadto, laboratorium podejmie starania, aby w przypadku wszystkich stosowanych metod analizy, minimalne kryteria w zakresie wyników opierały się na niepewności pomiaru określonej prawem, szacowanej na poziomie odpowiednich norm jakości środowiska oraz dążeniu do osiągnięcia granic oznaczalności równych wartości 30% odnośnych norm jakości środowiska.

W związku z zapowiedzią w „Programie Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020” kontynuowania przez GIOŚ projektów wzmocnienia technicznego laboratoriów poprzez zakupy wysokoefektywnego sprzętu pomiarowego i badawczego, tutejszy Inspektorat podejmie działania o pozyskanie środków na przygotowanie lokalizacji, instalację i obsługę nowej aparatury pomiarowej.

Ponadto, dla utrzymania biegłości pracowników WIOŚ w stosowaniu przyjętych metodyk oraz w wykonywaniu na ich podstawie oceny, konieczna będzie także kontynuacja cyklicznych szkoleń doskonalących.

5.1. System jakości w monitoringu powietrza

Zgodnie z wymaganiami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str.1) oraz ustawą o Inspekcji Ochrony Środowiska, za zapewnienie prawidłowości działania systemu zarządzania w sieciach monitoringu powietrza, akceptację systemów pomiarowych, koordynację programów zapewnienia jakości w Polsce odpowiedzialne jest, powołane do życia w roku 2011 w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska, Krajowe Laboratorium Referencyjne i Wzorcujące (KLRiW) z siedzibą w Krakowie.

W latach 2016-2020, dbając o zapewnienie odpowiedniej jakości wyników pomiarów powietrza, WIOŚ będzie uczestniczył w zaplanowanych i organizowanych przez KLRiW:

- badaniach biegłości analizatorów gazowych (SO₂, NO-NO₂, CO, O₃, C₆H₆) – co 2 lata lub co roku, jeśli świętokrzyska sieć uzyska niezadawalające wyniki porównań;
- badaniach biegłości lub porównaniach międzylaboratoryjnych dla poborników pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2.5}, w razie potrzeby poszerzonych o badania metali ciężkich i WWA w pyle PM₁₀ – co 2 lata;
- kalibracjach/sprawdzeniach analizatorów i sprawdzeniach układów poboru prób na stacjach monitoringu w woj. świętokrzyskim – co 3 lub 4 lata.

WIOŚ będzie brał udział w organizowanych przez GIOŚ przeglądach lokalizacji stacji monitoringu powietrza, a ewentualne uwagi będące wynikiem przeglądów będą uwzględniane w planowanych modernizacjach wojewódzkiej sieci monitoringu jakości powietrza.

Ponadto WIOŚ będzie uczestniczył w organizowanych przez KLRiW szkoleniach, których celem będzie poszerzenie wiedzy na temat najlepszych praktyk w pomiarach jakości powietrza oraz najnowszych rozwiązań stosowanych w monitoringu jakości powietrza.

W związku z ogłoszeniem nowej Dyrektywy Komisji (UE) 2015/1480 z dnia 28.08.2015 r., zmieniającej niektóre załączniki do dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE i 2008/50/WE, w tym ustanawiającej przepisy dotyczące metod referencyjnych, zatwierdzania danych i lokalizacji punktów pomiarowych do oceny jakości powietrza, WIOŚ po wejściu w życie jej zapisów przetransponowanych do prawa polskiego, systematycznie będzie dostosowywał wojewódzki system monitoringu jakości powietrza do obowiązujących wymogów.

Aby zapewnić jakość pomiarów automatycznych pyłów PM10 i PM2,5, WIOŚ przeprowadzi badania równoważności w pomiarach tych pyłów na stacji w Połańcu (kod stacji: SkPolaRuszcz), zgodnie z harmonogramem zaplanowanym w tabeli 5.1.1.

Tabela 5.1.1. Wykaz stacji działających w latach 2016-2020 w ramach świętokrzyskiego wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza, na których w latach 2016-2020 będą prowadzone badania równoważności pomiarów pyłu PM10 i PM2,5

Rok	Wskaźnik pył PM10/ pył PM2,5	Nazwa strefy	Kod krajowy stacji	Nazwa stacji	Typ stanowiska dla pyłu PM10/PM2,5	Typ obszaru	Współrzędne geograficzne	
							Szerokość geogr.	Długość geogr.
2016	PM10	świętokrzyska	SkPolaRuszcz	Połaniec, ul. Ruszczańska	tło	miejski	50,429014	21,277367
2016	PM2,5	świętokrzyska	SkPolaRuszcz	Połaniec, ul. Ruszczańska	tło	miejski	50,429014	21,277367

Na podstawie przeprowadzonych badań wyznaczony zostanie współczynnik równoważności dla automatycznych i manualnych pomiarów pyłów, który umożliwi przeliczanie stężeń mierzonych na stacjach automatycznych w województwie świętokrzyskim.

Zadaniem świętokrzyskiej sieci monitoringu powietrza będzie utrzymywanie systemu zarządzania, uczestnictwo w badaniach biegłości, porównaniach międzylaboratoryjnych i akcjach organizowanych przez KLRiW, a przede wszystkim dbałość o prawidłową jakość danych i ocen wytwarzanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. WIOŚ będzie prowadził dokumentację systemu zarządzania wojewódzką siecią pomiarową.

5.2. System jakości w monitoringu wód

W celu zapewnienia wysokiej jakości wyników badań i ocen jakości wód powierzchniowych pracownicy WIOŚ będą uczestniczyli w, organizowanych przez GIOŚ, badaniach porównawczych w zakresie oznaczeń parametrów fizyko-chemicznych, biologicznych oraz chemicznych w wodach, a także w specjalistycznych szkoleniach.

Rozwijany będzie system zapewnienia jakości wdrażanych elementów biologicznych i chemicznych dla potrzeb oceny stanu wód powierzchniowych.

W celu wzmocnienia wiarygodności wyników uzyskiwanych podczas realizacji programu monitoringu wód, a w szczególności monitoringu chemicznego wód kontynuowane będą zasady zapewnienia jakości pomiarów i badań, określone:

- w paragrafie 18 rozporządzenia MŚ z dnia 15 listopada 2011 r. w *sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1550 z późn. zm.) zwanego monitoringowym;
- oraz zapisy rozporządzenia MŚ z dnia 22 października 2014 r. w *sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych* (Dz. U z 2014 r., poz. 1482), zwanego klasyfikacyjnym.

W rozporządzeniu monitoringowym w § nr 18 znajdują się dwa zapisy determinujące jakość oznaczeń w monitoringu chemicznym wód:

- a) oparcie - w przypadku wszystkich stosowanych metod analizy w zakresie parametrów fizykochemicznych i chemicznych - minimalnych kryteriów w zakresie

wyników na niepewności pomiaru równej 50% lub mniejszej ($k=2$), szacowanej na poziomie odpowiednich norm jakości środowiska,

- b) zapewnienie, że granica oznaczalności nie przekracza wartości 30% odpowiednich norm jakości środowiska.

W badaniach wykonywanych w ramach monitoringu chemicznego wód będą uwzględniane wymagania zawarte w rozporządzeniu klasyfikacyjnym, w szczególności w załączniku nr 6 dotyczącym wartości granicznych wskaźników jakości wód z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz załączniku nr 9 dotyczącym środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych oraz dla innych zanieczyszczeń, a zawarte w nich normy jakości środowiska są i będą podstawowym punktem odniesienia do walidacji procedur badawczych.

W związku z powyższym dobór metodyk badawczych będzie opierał się także na założeniu, że będą spełnione powyższe wymagania jakościowe. Do wykonywania poszczególnych badań będą dobierane metody spośród podanych w rozporządzeniu monitoringowym w załączniku nr 5 (Metodyki referencyjne pomiarów i badań w ramach monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych), a wszystkie metodyki będą potwierdzane, że warunki określone w rozporządzeniu są spełnione. W przypadku stosowania metodyk niereferencyjnych zostanie wykazane, że metody te są równoważne z metodą referencyjną, spełniającą warunki rozporządzenia, co zostanie potwierdzone dowodem.

Laboratorium zapewnia jakość i porównywalność wyników analiz zgodnie z przyjętymi na poziomie międzynarodowym praktykami systemu zarządzania, określonymi w normie PN-EN ISO/IEC-17025.

Potwierdzenie wdrożenia systemu zarządzania PN-EN ISO/IEC-17025 w zakresie monitoringu chemicznego wód certyfikatem akredytacji jest wskazane, lecz nie jest wymagane.

Ponieważ normy europejskie dotyczące metodyk monitoringu i oceny biologicznych i hydromorfologicznych elementów jakości wód są cyklicznie aktualizowane i wprowadzane do prawa wspólnotowego, konieczne będzie uwzględnienie tych zmian w prawie i praktyce krajowej. W okresie 2016-2020 w ramach PMS prowadzone będą prace mające na celu aktualizację biologicznych metodyk oceny stanu ekologicznego. Na potrzeby zapewnienia wiarygodności oceny stanu ekologicznego oraz analogicznej oceny potencjału ekologicznego Komisja Europejska powołała grupę roboczą ECOSTAT, w skład której wchodzi m.in. przedstawiciele Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, jako eksperta wiodącego i Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, jako eksperta wspierającego. W ramach działań tej grupy będą koordynowane ćwiczenia interkalibracyjne oraz weryfikowane i uzupełniane biologiczne metodyki oceny stanu ekologicznego wód.

Dla utrzymania biegłości pracowników WIOŚ w stosowaniu przyjętych metodyk oraz w wykonywaniu na ich podstawie oceny stanu ekologicznego wód konieczny będzie udział w organizowanych przez GIOŚ, cyklicznych szkoleniach doskonalących, a także udział w międzylaboratoryjnych porównaniach poboru i oznaczania biologicznych elementów oceny stanu ekologicznego wód powierzchniowych wraz z propozycją szacowania poziomu ufności i dokładności pomiarów danego elementu biologicznego.

Pracownicy WIOŚ będą też stosować w badaniach, analizach i ocenach szczegółowe wytyczne, opracowane przez GIOŚ, odnośnie wyboru lokalizacji punktów pomiarowych, przypisywania odpowiednich programów monitoringu, poboru i analizy wskaźników dla wszystkich elementów stanu wód, gromadzenia i przechowywania danych oraz do sposobu

wykonywania klasyfikacji i oceny jakości wód na podstawie prowadzonych pomiarów, ze szczególnym uwzględnieniem roli eksperckiej przy interpretacji wyników elementów biologicznych oraz sposobu prezentacji stanu wód.

5.3. System jakości w monitoringu hałasu

Dla zapewnienia wysokiej jakości wyników pomiarów w monitoringu hałasu pracownicy Laboratorium WIOŚ Kielce będą uczestniczyli w latach 2016 - 2020 w badaniach międzylaboratoryjnych, organizowanych przez GIOŚ dla zespołów pomiarowych z wszystkich WIOŚ. Międzylaboratoryjne badania porównawcze będą organizowane raz na dwa lata, a ich program realizowany będzie w oparciu o badania biegłości i porównywalności, zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17043:2011 „Ocena zgodności - Ogólne wymagania dotyczące badania biegłości”. Podstawowym celem tych badań jest umożliwienie zespołom pomiarowym wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska wykonującym rutynowe pomiary akustyczne w terenie, sprawdzenie swoich umiejętności, wiedzy i działania stosowanej w WIOŚ aparatury pomiarowej w rzeczywistych warunkach topograficznych i atmosferycznych dla zróżnicowanej emisji i imisji poziomów dźwięku.

5.4. System jakości w monitoringu pól elektromagnetycznych

Laboratorium WIOŚ w Kielcach w latach 2016 - 2020 będzie podejmowało działania dla utrzymania akredytacji w ramach, wdrożonego w roku 2009, systemu zarządzania jakością zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC-17025.

Dla utrzymania wysokiej jakości pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku a co za tym idzie wiarygodności wyników, ocen i prognoz, pracownicy wojewódzkiego inspektoratu będą uczestniczyli w międzylaboratoryjnych badaniach porównawczych oraz szkoleniach w zakresie wykonywania pomiarów pól elektromagnetycznych i opracowania wyników, organizowanych przez GIOŚ. Systematycznie będzie też wzorcowana aparatura do pomiaru pól elektromagnetycznych w środowisku.

6. Prezentacja informacji o środowisku

Jednym z głównych zadań w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020 jest kontynuacja działań na rzecz zapewnienia danych i informacji o stanie środowiska. Zakres zgromadzonych w ramach PMŚ zasobów informacyjnych determinować będzie sposób i formę prezentacji informacji o środowisku.

Na poziomie WIOŚ dostęp do informacji o środowisku, w tym o jego stanie, zapewniony będzie m.in. poprzez stale aktualizowaną stronę internetową, serwisy informacyjne, portale tematyczne.

Dostęp do informacji o środowisku zapewniony będzie również poprzez: wojewódzkie raporty o stanie środowiska, opracowywane w ramach poszczególnych komponentów środowiska, specjalistyczne opracowania oraz komunikaty. Raporty te będą publikowane w ramach serii wydawniczej Biblioteka Monitoringu Środowiska w Internecie, a wybrane z nich, w miarę dostępności środków, będą wydawane drukiem. W ramach BMŚ wydawane będą przede wszystkim raporty o stanie środowiska w Polsce opracowane przez GIOŚ oraz raporty o stanie środowiska w województwie opracowane przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska.

Na potrzeby zapewnienia dostępu do informacji o środowisku podstawowym działaniem WIOŚ będzie zapewnienie kompletności danych z prowadzonych badań w centralnie prowadzonych systemach gromadzących, przechowujących i przetwarzających dane (SI EKOINFONET), w tym także dane przestrzenne uzyskane w ramach PMŚ. Dane te posłużą do prezentacji i wizualizacji informacji o stanie środowiska.

Prezentacja informacji o stanie środowiska dokonywana będzie zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz w miarę możliwości w formie podążającej za zmieniającymi się potrzebami i technologią. Wizualizacja informacji i danych przestrzennych odbywać się będzie z wykorzystaniem systemów informacji geograficznej, w szczególności poprzez narzędzia zapewniające dostęp do usług danych przestrzennych.

Do prezentowania danych w formie przestrzennej zobowiązuje różne organy administracji ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej - ustawa o IIP (Dz. U. z 2010 r. Nr 76, poz. 489), transponująca wymagania dyrektywy INSPIRE do krajowego porządku prawnego.

WIOŚ będzie współpracował z GIOŚ w zakresie tworzonej i rozwijanej infrastruktury informacji przestrzennej GIOŚ, zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2007/2/WE z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiającą infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE) (Dz. Urz. UE L 108 z 25.04.2007, str.1) oraz ustawą z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej (Dz.U. 2010 nr 76 poz. 489).

W formie przestrzennej prezentowane są m.in. mapy z lokalizacją stacji pomiarowych monitoringu jakości powietrza, mapy z lokalizacją punktów pomiarowych wód powierzchniowych i podziemnych oraz mapy z wizualizacją wyników ocen i klasyfikacji jakości wód. Mapy te zamieszczane są w raportach, komunikatach, ocenach stanu poszczególnych elementów środowiska. Narzędzia GIS służą również do sporządzania warstw tematycznych dla województwa, pomocnych np. przy projektowaniu sieci monitoringu wód, gdzie niezbędne jest zobrazowanie przestrzenne zasięgu JCWP, czy obszarów chronionych.

W miarę dostępności środków finansowych, WIOŚ będzie aktualizował stronę www oraz modernizował wyposażenie informatyczne.

7. Uwarunkowania finansowe realizacji programu PMŚ

Realizacja Programu PMŚ na lata 2016-2020 jest uwarunkowana dostępnością środków finansowych w wojewódzkich inspektoratach ochrony środowiska oraz w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska. Terminowe i pełne pokrywanie kosztów realizacji zadań jest tym bardziej ważne, iż zadania PMŚ, co do zasady, mają charakter ciągły lub cykliczny i nie wykonanie zadań w planowanym terminie skutkuje ich brakiem, co w konsekwencji powoduje problemy związane planowaniem i operacyjnym zarządzaniem środowiskiem, a w przypadku większości podsystemów znajduje swoje odzwierciedlenie w jakości i kompletności informacji o stanie środowiska sprawozdawanych do Komisji Europejskiej.

Realizacja zadań w podsystemie monitoringu: **jakości powietrza, jakości wód, hałasu i pól elektromagnetycznych** jest finansowana w głównej mierze na poziomie wojewódzkim i obejmuje koszty WIOŚ związane z:

- obsługą automatycznych sieci monitoringu powietrza, poborem prób i wykonywaniem analiz laboratoryjnych w zakresie zanieczyszczeń powietrza i wód, pomiarami hałasu i promieniowania elektromagnetycznego, wdrażaniem nowych elementów systemów oceny jakości poszczególnych komponentów środowiska, projektowaniem i uruchamianiem nowych stanowisk pomiarowych, utrzymaniem systemu zarządzania wg ISO/IEC 17025, wykonywaniem map akustycznych dla miast o liczbie ludności mniejszej niż 100 tysięcy.;
- prowadzeniem baz danych, przetwarzaniem danych i wykonywaniem ocen stanu poszczególnych komponentów środowiska na poziomie wojewódzkim i lokalnym, opracowywaniem i przekazywaniem do GIOŚ i innych odbiorców danych i raportów dla potrzeb sprawozdawczości krajowej i wspólnotowej, informowaniem organów administracji publicznej i społeczeństwa o stanie środowiska za pomocą różnych form przekazu;
- wykonywaniem na szczeblu wojewódzkim zadań niezbędnych do prawidłowej realizacji zadań PMŚ, w tym prac na rzecz zapewnienia jakości pomiarów i ocen jakości powietrza, wód oraz hałasu i promieniowania elektromagnetycznego, zakupów sprzętu pomiarowego i aparatury laboratoryjnej, materiałów eksploatacyjnych, zapewnienia zdalnej łączności ze stacjami pomiarowymi oraz transportem prób i ubezpieczeniem stacji pomiarowych oraz ich bieżącym funkcjonowaniem;
- udziałem pracowników WIOŚ w szkoleniach specjalistycznych, interkalibracjach, badaniach równoważności i biegłości organizowanych przez GIOŚ, instytuty naukowe oraz inne jednostki pracujące na rzecz PMŚ.

Koszty realizacji zadań PMŚ obejmują zarówno koszty **bieżące** (nieinwestycyjne) w tym: koszty utrzymania, koszty płac z pochodnymi, jak i środki **inwestycyjne**, wydatkowane głównie na modernizację lub zakup stacji monitoringowych, aparatury pomiarowej i laboratoryjnej oraz dostosowanie infrastruktury laboratorium do wymaganych standardów.

Źródłem finansowania zadań PMŚ w latach 2016-2020, realizowanych na poziomie wojewódzkim będą:

- środki budżetowe Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach, których dysponentem II stopnia jest wojewoda.
- środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Kielcach, przekazywane za pośrednictwem rezerwy budżetu państwa.

Prognozowane na lata 2016-2020 koszty realizacji zadań PMŚ przez tut. Wojewódzki Inspektorat przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Prognoza kosztów zadań PMŚ w latach 2016-2020 – zadania planowane do sfinansowania ze środków budżetowych i WFOŚiGW w WIOŚ Kielce (w tys. zł)

a) Zadania PMŚ uwzględnione jako środki budżetowe państwa zaplanowane na lata 2016 – 2020 – planowane do zgłoszenia do projektu ustawy budżetowej					
Nazwa	Planowane koszty (w tys. zł)				
	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Koszty bieżące (utrzymania)	352	370	379	379	379
Koszty inwestycyjne	87	80	82	82	82
Koszty płac wraz z pochodnymi	1 603	1 728	1 816	1 816	1 816
Razem	2 042	2 178	2 277	2 277	2 277
b) Zadania PMŚ zaplanowane do sfinansowania ze środków WFOŚiGW za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa w latach 2016 – 2020					
Nazwa	Planowane koszty (w tys. zł)				
	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Koszty bieżące (utrzymania)	200	320	300	320	300
Koszty inwestycyjne	240	200	200	200	200
Razem	440	520	500	520	500
Koszty bieżące i inwestycyjne:					
Koszty bieżące (bez płac)	552	690	679	699	679
Koszty inwestycyjne	327	280	282	282	282
Razem	879	970	961	981	961
OGÓLEM (a+b)	2 482	2 698	2 777	2 797	2 777
Nazwa	Łączne planowane koszty PMŚ (w tys. zł)				
	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Łączne planowane koszty monitoringu	2 482	2 698	2 777	2 797	2 777
w tym:					
monitoring wód powierzchniowych	993	1079	1111	1119	1111
monitoring powietrza	745	809	833	839	833
monitoring hałasu	496	540	555	559	555
monitoring pól elektromagnetycznych	248	270	278	280	278

Ponieważ w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020 przewidziano kontynuację większości dotychczasowych zadań i jednocześnie zaplanowano znaczące poszerzenie programu o nowe zadania związane z koniecznością dostosowania polskiego systemu monitoringu do wymagań unijnych (np. wdrożenie monitoringu nowych substancji priorytetowych oraz rozszerzenie badań monitoringowych hałasu), przewiduje się w latach 2016-2020 wzrost kosztów zadań PMS planowanych do realizacji przez WIOŚ w Kielcach, na które nie zostaną w pełni zabezpieczone środki w ramach budżetu.

W związku z powyższym na zadania PMS planowane do realizacji w 2016 roku podjęte zostały starania o uzyskanie wsparcia finansowego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach.

Ponadto WIOŚ będzie uczestniczył w realizowanych przez GIOŚ projektach pomocowych. W ramach środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, zaplanowano realizację przez GIOŚ, z udziałem WIOŚ, projektów w zakresie monitoringu jakości wód powierzchniowych, obejmującego w szczególności wdrożenie dyrektywy 2013/39/UE w zakresie oznaczania substancji priorytetowych - „*Wzmocnienie monitoringu wód w zakresie procedur zapewnienia i kontroli jakości pomiarów i ocen stanu wód powierzchniowych oraz infrastruktury badawczej, pomiarowej i informatycznej*”, w ramach którego zakupiony zostanie specjalistyczny sprzęt pomiarowy i badawczy zapewniający zwiększenie zakresu i poprawę jakości pomiarów oraz zakup sprzętu informatycznego i warstw geoinformatycznych do analiz przestrzennych na potrzeby weryfikacji sieci pomiarowych i wykonywania ocen stanu wód. Realizowane będą m.in. prace eksperckie i analityczne: dla potrzeb planowania i aktualizowania sieci pomiarowych, w zakresie wskaźników jakości dla ocen stanu ekologicznego i chemicznego, dla potrzeb zapewnienia jakości systemu klasyfikacji i ocen stanu wód.

Dodatkowo, w latach 2017-2020, planuje się kontynuację wzmocnienia systemu oceny jakości powietrza, szczególnie w zakresie matematycznego modelowania jakości powietrza, zarówno ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 jak i środków Mechanizmu Finansowego EOG lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Program PMS na lata 2016-2020 realizowany będzie w oparciu o budżet zadaniowy. PMS umiejscowiony został w budżecie zadaniowym na rok 2016 w funkcji nr 12 „Środowisko”, w zadaniu 12.1.W „System ochrony środowiska i informacji o środowisku” oraz działaniu 12.1.3.1.W „Państwowy Monitoring Środowiska”. Miernikiem określającym stopień realizacji zadań PMS na poziomie wojewódzkim będzie liczba wykonanych pomiarów i oznaczeń na potrzeby oceny stanu środowiska.

Należy zaznaczyć, że stopień wykonania zaplanowanych zadań w niniejszym „Programie Państwowego Monitoringu Środowiska województwa świętokrzyskiego na lata 2016-2020” będzie zależał od dostępności i możliwości pozyskania w odpowiednim czasie środków finansowych, tak aby możliwe było prowadzenie badań monitoringowych zgodnie z określonym kalendarzem prac.